

9

NIEUWSBRIEF
SEPTEMBER
2019

..+..
Neutr - On

Onafhankelijke

VAKBOND

ECONOMIE

- ◆ Recessie op komst?
- ◆ Negatieve rente
- ◆ Bedrijfsleiders willen vlaktaks
- ◆ Naar 12 miljard begrotingstekort
- ◆ 120.000 nieuwe jobs

VARIA

- ◆ Wat verandert er in september?
- ◆ Vlaamse verkiezingen 2019
- ◆ Werken en welzijn
- ◆ Verandert de woonbonus?
- ◆ Studietoelagen H.O.

ONDERWIJS

- ◆ Wijzigingen wetgeving
- ◆ Terug naar school 2019-2020
- ◆ Wie wordt minister van onderwijs?
- ◆ Moeilijk onderwijsdebat
- ◆ Lerarentekort

BOEKEN

- ◆ Flexibel lesgeven
- ◆ De leraar in beeld
- ◆ Gedragsoplossingen
- ◆ Psychologie en pedagogiek
- ◆ De zes rollen van de leraar

SECTOREN

- ◆ Ontslagen bij Punch Power?
- ◆ Moeilijk juiste personeel te vinden
- ◆ Nog altijd knelpuntberoepen
- ◆ Je kan ook omscholen
- ◆ Verlof voor medische bijstand

ANTIPESTTEAM

- ◆ Vredesweek
- ◆ Wie deugt?
- ◆ Geluidsoverlast
- ◆ Antipestprijs 2019

Septemberpromotie

START van het nieuwe SCHOOLJAAR

2019 - 2020

ECONOMIE

◆ Recessie op komst?

Het is al langer duidelijk: de Europese economie gaat naar een recessie. In het tweede kwartaal van dit jaar groeide de economie zowel in de hele Europese Unie (28 lidstaten) als in de Eurozone (19 leden) met slechts 0,2 procent. Vooral de grootste economieën sputteren: de Franse economie groeide met 0,2 procent, Italië kende een nulgroei en de Duitse economie kromp met 0,1 procent. Dat is nog geen volledige recessie - de klassieke definitie luidt dat de economie dan twee kwartalen op rij krimpt - maar het is duidelijk: lang zal het niet meer duren. Vooral Duitsland sputtert en er is geen enkel ander land in staat om de rol van Duitsland als motor van de Europese economie over te nemen.

De Belgische economie doet het niet veel beter. Onze groei bedroeg het tweede kwartaal slechts 0,2 procent. De vooruitzichten zijn niet erg hoopgevend. De Europese Commissie verwacht dat de Belgische economie dit jaar met 1,2 procent zal groeien. Daarmee zou ons land de op twee na laagste groei van Europa kennen. Alleen voor Duitsland (plus 0,5 procent) en Italië (plus 0,1 procent) liggen de verwachtingen nóg lager.

Er zijn een heleboel redenen waarom de Europese economie in het slop raakt, zoals de handelsoorlog tussen de VS en China en de nakende brexit. De kans dat de Britten zonder akkoord uit de EU wegtrekken neemt toe. We zullen dan hard worden getroffen, want de Britten zijn na de Duitsers, Fransen en Nederlanders de grootste afnemers van Belgische producten. Vorig jaar voerden Belgische bedrijven voor bijna 20 miljard euro uit naar het Verenigd Koninkrijk. Volgens een studie van Vives-KU Leuven zouden bij een harde brexit in heel België 42.000 banen sneuvelen, waarvan 28.000 in Vlaanderen. Dat plaatst meteen serieuze vraagtekens bij de ambitie die N-VA-voorzitter Bart De Wever in zijn startnota neerpande: 'De Vlaamse regering wil de volgende jaren minstens 120.000 Vlamingen extra aan een job helpen.' Daar zullen de N-VA en de Vlaamse regering op afgerekend worden.

De vraag is: blijft het bij een groeivertraging of komt er een recessie? Op basis van wat de ECB nu in stelling brengt om de economie aan te zwengelen, zou het om een serieuze krimp kunnen gaan. Dat betekent bedrijven die in moeilijkheden komen, arbeidsplaatsen die verloren gaan, consumptie en investeringen die teruglopen, overheidsinkomsten die dalen terwijl overheidsuitgaven stijgen. Geen leuk nieuws voor een regering die dan aan de macht is.

België heeft bovendien nauwelijks een buffer om zo'n economische krimp op te vangen. De regeringen van de voorbije 20 jaar hebben meer geld uitgegeven dan er binnenkwam en de overheidsschuld onvoldoende afgebouwd. De bewindsploegen onder leiding van Guy Verhofstadt (Open VLD), Yves Leterme en Herman Van Rompuy (beiden CD&V), Elio Di Rupo (PS) en Charles Michel (MR) zijn daarvoor verantwoordelijk. Zou het echt toeval zijn dat net de regeringen geleid door de liberalen Verhofstadt (1999 - 2008) en Michel (2014 - 2018) ondanks gunstige omstandigheden, zoals een goede conjunctuur en lage rente, het slechtst presteerden in het verbeteren van de overheidsfinanciën?

Het recessiespook dat door Europa waart, zet extra druk om in ons land snel een federale regering te vormen. Een regering in lopende zaken die slechts steunt op 38 van de 150 Kamerzetels kan niet echt besturen. Maar in de federale regeringsvorming zit en komt geen schot. Waarmee zouden Didier Reynders en Johan Vande Lanotte, die nog tot 9 september informateur mogen spelen, trouwens hun dagen vullen? Misschien moet contact worden gezocht met Donald Trump. De Amerikaanse president wil Groenland kopen. Zou hij niet geïnteresseerd zijn in België?

Maar ook in China gaat het slecht. De Chinese industriële productie groeide in juli slechts 4,8 procent jaar op jaar, terwijl economen 5,8 procent hadden verwacht. Een maand eerder bedroeg de groei van de industriële productie nog 6,3 procent. Zo'n lage groei is voor het laatst in China opgetekend in januari 2002. Dat zou betekenen dat de maakindustrie in China er slechter aan toe is dan tijdens de wereldwijde financiële crisis. "De belangrijkste reden is de slabakkende markt voor auto's en auto-onderdelen. De bouw is begonnen aan de grote infrastructuurprojecten die door de lokale overheden gefinancierd werden met de uitgifte van speciale obligaties, maar die constructies leveren een te kleine bijdrage aan de industriële productie om het verval van de automarkt op te vangen", weet ING-econome Iris Pang.

In China is de kans groter dan in Duitsland dat de overheid de economie nog wat extra zal stimuleren, om de pijn te verzachten. "China heeft geen overwinning geclaimd, nadat de Verenigde Staten de datum voor de bijkomende 10 procent invoerheffing op sommige Chinese producten hebben uitgesteld van 1 september naar 15 december", zegt Pang. De overheid stelde de invoering van deze tarieven uit om de leveringen voor het Amerikaanse shoppinghoogseizoen buiten schot te houden. "Ik verwacht ook niet dat de Chinese exporteurs echt vrolijk worden van deze vertraagde invoering van de importheffingen, tenzij de vraag vanuit de VS zeer sterk zal zijn."

En daarnaast ontbrandt een nieuwe handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China. President Trump roept Amerikaanse bedrijven op om hun productie in China stop te zetten, en dreigt ze zelfs tot die stap te dwingen.

De Chinezen kondigden nieuwe importheffingen aan op 75 miljard dollar aan Amerikaanse goederen. Daarop kondigde president Trump aan dat hij 250 miljoen dollar aan Chinese producten opnieuw zwaarder zal belasten. Nieuw is Trumps oproep aan Amerikaanse bedrijven om hun productie in China stop te zetten. Trump herhaalde op de G7-top zijn dreigement om zelfs de nationale noodtoestand af te kondigen. Daarmee zou hij Amerikaanse bedrijven kunnen dwingen tot een vertrek uit het land van lage lonen en 1,4 miljard inwoners.

Donald Tusk, voorzitter van de Europese Raad, sprak tijdens de G7-top de door velen gedeelde vrees uit dat de onenigheid tussen de twee landen de wereldeconomie verder zal schaden. 'Handelsoorlogen zullen leiden tot een recessie, terwijl handelsovereenkomsten de economie juist zullen aanjagen', aldus de Pool.

Vooraf de oproep – en misschien de opdracht – aan Amerikaanse bedrijven om China te verlaten is een nieuwe escalatie van de handelsoorlog, zegt Steven Brakman, hoogleraar internationale economie aan de Rijksuniversiteit Groningen. 'Maatregelen als een tariefsverhogingen kun je morgen vrij eenvoudig weer terugdraaien. Maar als bedrijven zich moeten terugtrekken uit China, dan is dat een fysieke maatregel. Die kun je heel moeilijk terugdraaien. De schade is permanent.'

De angst voor verdere escalatie schaadt de economie.

Het beeld dat China uitstraalt is dat ze voorstander zijn voor globalisering en best willen onderhandelen over aanpassing van hun protectionistische beleid. Maar ze laten Trump ook merken dat ze geen machteloze tegenstander zijn. Ze hebben bijvoorbeeld ook importtarieven ingesteld voor producten uit gebieden waar Trump veel aanhangers heeft.

De handelsoorlog kan nog heel lang doorgaan, denken vooraanstaande economen.

Ook de presidentsverkiezingen van volgend jaar zijn hierbij belangrijk. Mogelijk krijgt Trump een tweede ambtstermijn om zich te bewijzen als een president die wat voor elkaar kan krijgen. China is bezig met een veel langer proces, met de geleidelijke opkomst tot wereldmacht. Ze zijn al de tweede economie, na de Verenigde Staten. Toch is ook de positie van de Chinese president Xi Jinping en de communistische partij in het geding. Ook hij moet zijn volk laten zien dat hij de juiste persoon is om het land door een woelige fase te leiden.

En tot hiertoe zijn er geen aanwijzingen dat China terugschrikt van verdere confrontatie. Door de handelsoorlog zijn de Chinezen nog meer overtuigd van hun streven naar het innemen van een dominante positie in de wereld.

◆ Negatieve rente

Bij een lage rente kunnen particulieren en bedrijven voordeliger lenen en investeren, wat op zich een goede zaak is voor de economie. Ook op het vlak van sparen en beleggen heeft een renteverlaging of -verhoging bepaalde gevolgen. Dit monetair beleid staat echter niet garant voor succes, vermits economische groei van een heleboel andere factoren afhankelijk is. Een renteverlaging door een centrale bank brengt dan ook niet altijd de gewenste gevolgen met zich mee.

Nu de tienjaarsrente onder nul is gezakt, voegde België zich bij de landen met een negatieve rente. Wat zijn de gevolgen voor uw portemonnee?

De daling van de langetermijnrente zal wellicht de rente op langlopende kasbons en termijnrekeningen en op tak21-spaarverzekeringen verder doen dalen.

Wie vandaag een woonkrediet afsluit, krijgt dat tegen historisch lage tarieven. Nu de Belgische tienjaarsrente negatief is geworden, zal daar niet snel verandering in komen. Maar het betekent nog niet dat banken guller worden met het toekennen van woonkredieten. De Nationale Bank eist wel van de Belgische banken een extra kapitaalbuffer aan te leggen om verliezen op slechte kredieten te kunnen opvangen.

Het is ook zeer de vraag of de verdere daling van de rente zal leiden tot een nieuwe golf van herfinancieringen. De afgelopen jaren hebben veel huiseigenaars al van de lage rentestanden

gebruikgemaakt om hun hypotheek te herfinancieren tegen interessantere voorwaarden. Intussen staat de rente inderdaad nog lager, maar in de meeste gevallen staat die daling niet in verhouding tot de extra kosten die met een herfinanciering gepaard gaan. De meeste banken verhoogden hun dossierkosten voor een herfinanciering, en wie van instelling verandert, moet rekening houden met relatief hoge notariskosten om de hypotheek te vestigen. Wie zijn contract wil herzien, moet dus goed nagaan of het sop de kool waard is.

Driekwart van de loontrekkenden in ons land heeft vandaag via een groepsverzekering recht op een aanvullend pensioen via de werkgever. Bijna vier jaar geleden werd wettelijk bepaald dat de minimumrente op die groepsverzekeringen 1,75 procent moest bedragen. Hoe haalbaar is dat nog als de rente op tienjarig Belgisch overheidspapier, dat veel verzekeraars in portefeuille hebben, naar ongekende dieptes zakt?

Twee jaar geleden klopte de verzekeringssector nog op tafel dat die gegarandeerde rente omlaag moest. Vandaag blijft het opvallend stil. 'De verzekeraars hebben geleidelijk leren omgaan met de lage rentetarieven', zegt Wauthier Robyns van de sectorfederatie Assuralia. 'Onder meer door hun beleggingen te spreiden. Veel spelers hebben nu minder rentegevoelige staatsobligaties in hun portefeuille. In de plaats daarvan komen investeringen in infrastructuur. Tegelijk wordt meer in vastgoed geïnvesteerd: in gebouwen, hypotheekleningen of aandelen in vastgoed.'

◆ Bedrijfsleiders willen vlaktaks

Meer dan vijftig Vlaamse bedrijfsleiders hebben een open brief geschreven aan de Vlaamse en de federale politici. Daarin doen ze 36 voorstellen voor een beter beleid, waaronder een radicale hervorming van de fiscaliteit. Dat schrijft De Tijd.

De brief is een initiatief van ex-Dexia-topman Karel De Boeck en Karel Cardoen, de ex-CEO van het autobedrijf Cardoen.

De voorstellen gaan over uiteenlopende thema's, zoals de arbeidsmarkt, het milieu, mobiliteit en justitie. Sommige liggen voor de hand, andere zijn op zijn minst verrassend te noemen. Zo pleiten de ondertekenaars voor een vlaktaks van 'bijvoorbeeld' 20 procent. Dat houdt in dat alle particuliere vermogenswinsten - uit werk, aandelen, dividenden, verhuur of erfenissen - en de vennootschapswinsten tegen dat eenvormige tarief worden belast.

Een belastingstelsel zonder achterpoortjes moet het einddoel zijn. 'Fiscale optimalisatie is niet langer te tolereren', is in de brief te lezen. De bedrijfsleiders pleiten voorts voor een vergroening van de fiscaliteit, onder meer via een vliegtuigtaks en hogere taksen op fossiele brandstoffen. Dat moet lagere lasten op arbeid mogelijk maken.

Maar André Decoster van het Centrum voor Economische Studiën (KU Leuven) vindt het geen goed idee. 'Het is me niet duidelijk waar ze naartoe willen.' Zegt hij in De Morgen.

Het memorandum van de bedrijfsleiders behandelt diverse beleidsdomeinen. Gaande van de arbeidsmarkt, over het milieu, En dus ook over fiscaliteit. Zo pleiten de ondertekenaars voor een vlaktaks van 'bijvoorbeeld' 20 procent. Dat houdt in dat alle particuliere vermogenswinsten – uit werk, aandelen, dividenden, verhuur of erfenissen – en de vennootschapswinsten tegen dat eenvormige tarief worden belast. Een belastingstelsel zonder achterpoortjes moet het einddoel zijn, luidt het.

“Dat klinkt goed, maar het is me niet duidelijk wat ze daarmee precies bedoelen”, zegt André Decoster. “Als ze de progressieve belastingen op arbeidsinkomen willen vervangen door zo’n vlaktaks, dan vind ik dat een slecht idee.”

“Het is een manier om onze inkomstenbelasting te herzien. Nu gebeurt dat, bij ons loon of bij ons vervangingsinkomen op een progressieve, oplopende manier. Ons inkomen wordt verdeeld en op de eerste schijf betalen we geen belastingen. Op het deel daarbovenop betalen we 25 procent, en zo proportioneel omhoog. Hoe hoger ons inkomen, hoe hoger de belastingschijf. Met een vlaktaks vervang je al die schijven door één vlak tarief. In dit geval dus 20 procent. Alleen maakt men in het memorandum niet expliciet duidelijk of men het geeft over de ganse fiscaliteit, dus ook het luik arbeidsinkomen, via de personenbelasting, of enkel het vermogensinkomen.”

“Als je een vlaktaks invoert om de verschillen in tarieven op vermogenswinsten te belasten, dan valt daar iets voor te zeggen. Nu zijn inkomsten uit onroerende goederen, huurinkomsten, aandelen of obligaties allemaal verschillend. Daar een vereenvoudiging inbrengen is billijk. Maar niet een vlaktaks op de personenbelasting, dat is onrechtvaardig. De sterkste schouders dragen dan niet meer de zwaarste lasten.”

“Er is een goede reden waarom we de tarieven in de personenbelasting laten toenemen met het inkomen. Dat is omdat de progressieve personenbelasting gebruikt wordt om te herverdelen van wie veel verdient naar wie minder verdient. Deze progressiviteit in vraag stellen via een vlaktaks mag. Maar dan gebeurt dat best expliciet. En zeg dan dat je minder herverdeling wenst. Als je wél wil blijven herverdelen via de personenbelasting, dan is de vlaktaks daarvoor een veel te bot instrument. Als je evenveel wil herverdelen via een vlaktaks moet je een heel hoge belastingvrije som instellen. Maar dat is budgettair enkel haalbaar als je het tarief van de vlaktaks ook hoog optrekt.”

◆ Naar 12 miljard begrotingstekort

Het begrotingstekort loopt tegen het einde van de legislatuur in 2024 op tot 11,8 miljard euro. Dat staat in een nieuw rapport van het monitoringcomité dat De Tijd kon inkijken. Open Vld-vicepremier en minister van Financiën Alexander De Croo dringt er opnieuw op aan snel een nieuwe federale regering te vormen.

Het monitoringcomité heeft nieuwe langetermijnvooruitzichten voor de begroting klaar. Daarin loopt het tekort tegen het einde van de huidige legislatuur, in 2024, op tot 11,8 miljard euro. Het structurele begrotingstekort, de beste graadmeter voor de gezondheid van de begroting, loopt tegen 2024 op tot 11,38 miljard, of 2,12 procent.

Het lijkt een bijna onmogelijke klus om de begrotingsdoelstellingen te halen die de regering-Michel aan Europa heeft overgemaakt in het stabiliteitsprogramma. Bij de opmaak van de begroting voor 2020 zou dan ruim 8 miljard euro bespaard moeten worden, weet De Tijd. De doelstelling om in 2021 opnieuw aan te knopen met het evenwicht, komt dan ook in gevaar. De cijfers houden bovendien geen rekening met de belastingverlagingen die tijdens de verkiezingscampagne zijn beloofd.

Ontslagnemend minister van Begroting Sophie Wilmès reageert dat de cijfers nog niet gevalideerd zijn door het monitoringcomité. Volgens haar is voorzichtigheid dan ook geboden. “De impact van economische onzekerheden en de verhoging van de sociale uitgaven moeten nog bevestigd worden. Daarom moeten we heel snel een regering met volheid van bevoegdheid hebben.”

“De cijfers van het monitoringcomité geven nog maar eens aan dat de tijd dringt voor de vorming van een volwaardige federale regering”, zegt ook Open Vld-vicepremier Alexander De Croo. “De volgende jaren blijft het beheersen van het budget één van de belangrijkste

uitdagingen, onder meer door de kost van de vergrijzing die jaar na jaar stijgt. Alleen een volwaardige en slagkrachtige regering kan die uitdaging aanpakken.”

De Croo verwijst nog eens naar de val van de regering eind vorig jaar, die de begroting volgens hem geen goed heeft gedaan. N-VA stapte toen uit de regering uit onvrede met de Belgische steun voor het VN-migratiepact. “Eind vorig jaar bedroeg het nominaal tekort van de gezamenlijke overheden 0,69 procent. Het monitoringcomité gaat ervan uit dat dat tegen eind dit jaar zal oplopen tot 1,54 procent. Het is nu wel zeker: door de vroegtijdige val van de regering eind vorig jaar is 2019 op een begrotingsvlak een verloren jaar”, meent De Croo. “Als men de komende weken niet start met de vorming van een federale regering zal ook 2020 dat zijn. Alles wat men nu niet doet, zal men later dubbel moeten doen.”

Afgelopen weekend brak De Croo in Het Laatste Nieuws al een lans voor een paars-gele regering (met liberalen, socialisten en N-VA) met tien ministers. Een paarsgroen scenario ziet de Open Vld'er niet zitten. Bron: De Tijd

◆ 120.000 nieuwe jobs

De volgende Vlaamse regering wil een steile ambitie waarmaken: 120.000 extra banen creëren en de Vlaamse werkzaamheidsgraad op 80 procent brengen. Om daarin te slagen, zijn forse maatregelen nodig.

"Mijn ambitie is Vlaanderen naar boven te laten kijken, te laten excelleren. Maar ook letterlijk naar boven kijken: Nederland en de Scandinavische toplanden moeten een voorbeeld voor ons zijn." Dat zei Jan Jambon (N-VA), de Vlaamse kandidaat-minister-president, toen werd aangekondigd dat zijn partij Vlaamse formatiegesprekken zou voeren met CD&V en Open Vld.

De landen van de zogenoemde Noord-Europese Hanzeliga worden de referentie voor Vlaanderen. Zij hebben hun begroting op orde, hun overheid is efficiënt en hun economie draait goed. En vooral: de werkzaamheidsgraad is er hoger dan in Vlaanderen: in Denemarken bedraagt die 78,2 procent, in Nederland 80 procent en in Zweden zelfs 82,6 procent. Vlaanderen zit daar met 75,4 procent een stuk onder.

De Startnota van informateur Bart De Wever (N-VA) is duidelijk: de komende jaren moet minstens 80 procent van de Vlamingen tussen 20 en 65 jaar aan het werk zijn. Daarvoor moeten er 120.000 banen bij komen. In zijn jongste voorspellingen ziet het Planbureau de Vlaamse werkgelegenheid in 2019-2024 al met 90.000 banen stijgen richting een werkzaamheidsgraad van 77,7 procent. Moeten er dan nog 30.000 extra worden gecreëerd om de 80 procent te halen?

Het is altijd opletten geblazen met voorspellingen over wat er bij een ongewijzigd beleid gebeurt. Zeker voor de werkgelegenheid heeft een iets tragere economische groei - of erger, een recessie - meteen een grote impact. Bovendien hebben nogal wat politici zich in het verleden de tanden stuk gebeten op gelijkaardige ambities. Denk maar aan Guy Verhofstadt, die twintig jaar geleden droomde van 200.000 extra banen.

Over de cijfers zelf bestaat weinig discussie. Hoewel, volgens KBC-econoom Johan Van Gompel zijn er de komende legislatuur geen 120.000 maar 160.000 extra Vlaamse banen nodig om de grens van 80 procent te overschrijden (zie grafiek 120.000 of 160.000 banen extra?). Stijn Baert, arbeidseconoom aan de UGent, plaatst de verhoopde banengroei dan weer in een breder perspectief: "De doelstelling van 120.000 extra Vlaamse banen klinkt mooi, maar is niet

uitzonderlijk ambitieus, wanneer je bedenkt dat onder de regering-Bourgeois de groei enkele tienduizenden jobs hoger lag. Veel ambitieuzer is de doelstelling om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te halen. Nu bedraagt die 75 procent, zodat een groei met 5 procentpunt de betrachting is. Als je weet dat onder de regering-Bourgeois slechts een groei van 2,5 procentpunt is gerealiseerd, is dat best pittig. En al helemaal nu de verwachtingen over de conjunctuur minder zijn. Bovendien is het duidelijk dat we, om die doelstelling te bereiken, naar andere groepen zullen moeten kijken dan de afgelopen jaren."

Cijfers van Stijn Baert leren dat de groep niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen samen maar 2,5 procent van de bevolking bedraagt. Als die allemaal naar werk worden geleid, is nog maar de helft van de weg afgelegd. Daarom moet het beleid zich volgens de Gentse econoom de komende jaren richten op de 22,5 procent Vlaamse inactieven, zoals werklozen die geen werk zoeken, bruggepensioneerden en leefloners. Zij moeten worden overgehaald om een baan te vinden.

De manier om op zijn minst een deel van de inactieven opnieuw naar de arbeidsmarkt te loodsen, is werken financieel interessanter te maken. Het wegwerken van de werkloosheidsval - waar vooral laaggeschoolden dreigen in te trappen - is daarbij cruciaal. Het is voor bepaalde groepen nog altijd onvoldoende aantrekkelijk om een baan te zoeken, aangezien de inkomenswinst te laag is. Wie een laagbetaalde baan aanneemt (66% van het mediaanloon van 3510 euro bruto), is financieel nauwelijks beter af dan wie van een uitkering leeft. Van het extra inkomen dat iemand ontvangt door te gaan werken, verdwijnt 90 procent naar belastingen. Als daar nog kosten bij komen zoals voor kinderopvang en mobiliteit, houdt die persoon netto zelfs minder over door een baan aan te nemen.

De volgende Vlaamse regering heeft instrumenten om werken financieel interessanter te maken. Dankzij de uitgebreide fiscale autonomie kan ze in de personenbelasting kortingen toekennen die het nettoloon optrekken. Een nieuwe versie van de jobkorting, die tien jaar geleden al eens bestond. "Ik ben daar voorstander van. Het is de meest tastbare manier om werken meer te laten lonen en meer Vlaamse inactieven richting werk te leiden", legt Baert uit. "Maar er zijn drie bedenkingen. Ten eerste moeten we zo'n jobkorting richten op wie weinig verdient, bijvoorbeeld minder dan 2500 euro, zoals de werkgeversorganisatie Voka voorstelde in haar verkiezingsmemorandum. Ten tweede moet de jobkorting slim in elkaar gestoken worden. De grens waarop het brutoloon mét korting verandert in één zonder korting, mag niet te bruusk zijn. Anders wordt een promotie op een bepaald moment een vergiftigd geschenk. Ten derde is er de budgettaire kant van de zaak. Een jobkorting is een dure maatregel (500 miljoen euro is het bedrag dat de ronde doet, nvdr). Om die te financieren kan de volgende Vlaamse regering het beste met een kam door haar subsidiesystemen gaan en enkel die behouden die echt doelmatig zijn."

De startnota zwijgt over het gebruik van die Vlaamse fiscale hefboom. Anders is het als de rol van de VDAB ter sprake komt. De Vlaamse arbeidsbemiddelingsdienst moet een versnelling hoger schakelen. Momenteel focust de VDAB heel sterk op de activering van werklozen. Dat moet anders. "Zowel werkzoekenden als nieuwkomers en inactieven begeleiden we intensief met opleidingen, omscholingen en een traject naar werk. De VDAB versterkt daarvoor zijn samenwerking met lokale besturen en bedrijven", luidt het in de startnota van De Wever.

"I couldn't agree more", reageert Baert. "Ik vergelijk het met een ijsschots. Het beleid focust al jaren heel sterk op het topje van onze arbeidsreserve, de niet-werkende werkzoekenden, maar het vergeet de grote massa inactieven onder de waterlijn. Ik vind dat er een centrale Vlaamse arbeidsregisseur moet komen die een zicht heeft op alle niet-werkende Vlamingen op arbeidsleeftijd. Dat betekent niet dat die instantie alle activeringstaken voor die inactieven moet overnemen, maar wel dat ze kan fungeren als een front desk. Ze moet ervoor zorgen dat iedereen die naar de arbeidsmarkt kan worden gebracht, daar ook daadwerkelijk toe

gestimuleerd wordt. De gemeenten bijvoorbeeld zullen een rol moeten blijven spelen bij de feitelijke activering van mensen met een leefloon. De centrale arbeidsmarktregisseur moet hen daarbij beter ondersteunen, door best practices beter te ontsluiten en samenwerkingsverbanden tussen kleinere, naburige gemeenten aan te moedigen."

Nu ligt de focus op het Vlaamse beleid om de werkzaamheidsgraad op te trekken. Vanuit de federale regering blijft het steevast stil, en dat lijkt nog een tijd te duren. Ook al heeft die heel wat hendels voor een stimulerend arbeidsmarktbeleid. "Belangrijk zijn onder andere de werkloosheidsuitkeringen, de belastingen op arbeid, de pensioenregeling en de arbeidsongeschiktheid", somt Stijn Baert op. "Ga er als VDAB maar eens aanstaan om de werklozen te activeren als hun uitkeringsstelsel erg ondoorzichtig en weinig aanzet tot werken. Voor mij blijft een systeem van uitkeringen die iets hoger starten maar wel sneller dan nu afnemen, de juiste manier om een sterker Vlaams activeringsbeleid te begeleiden. Cruciaal is dat we, als de conjunctuur verslechtert, werklozen zo snel mogelijk naar een baan leiden, voordat ze langdurig werkloos en finaal zelfs inactief worden."

"Tegelijk zagen we de afgelopen jaren dat veel mensen de weg van de minste weerstand vonden. De Vlaamse toegangspoort naar een werkloosheidsuitkering werd versterkt, maar de federale poort naar de arbeidsongeschiktheid gaat nog altijd gemakkelijk open. Het gevolg is dat het aantal Belgen met een ziekte-uitkering nu hoger is dan het aantal Belgen met een werkloosheidsuitkering. Belgen na langdurige ziekte weer aan het werk krijgen, wordt een belangrijke uitdaging." Bron: Trends

ONDERWIJS

♦ Wijzigingen wetgeving

Vooraf qua onderwijs worden er voor het nieuwe schooljaar heel wat nieuwigheden geïntroduceerd waaronder nieuwe eindtermen, en regels omtrent schooltoelagen en -inschrijvingen.

- **Schooltoeslag, inschrijvingen en onderwijspersoneel**

Op 1 september 2019 treedt het nieuwe inschrijvingsrecht in werking. Het betekent dat een school die leerlingen wil kunnen weigeren op basis van capaciteit, wordt verplicht de inschrijvingen te organiseren via een digitale aanmeldingsprocedure. Alle aanmeldende scholen gebruiken hetzelfde standaardalgoritme - een ordening op toeval met optimalisatie - om leerlingen te ordenen en toe te wijzen. De dubbele contingentering wordt geschrapt.

De schooltoelagen worden vanaf schooljaar 2019-2020 vervangen door de schooltoeslag en worden geïntegreerd in het Groeipakket. De afdeling Studietoelagen staat vanaf dan enkel nog in voor de studietoelagen voor studenten in het hoger onderwijs. Men moet vanaf het schooljaar 2019-2020 dus geen aanvraag meer indienen bij de afdeling Studietoelagen. De berekening en uitbetaling van de schooltoeslag zal gebeuren via de uitbetaler van het Groeipakket, het vroegere kinderbijslagfonds.

De bestaande lerarenopleidingen worden hervormd tot zes nieuwe lerarenopleidingen. Voor het onderwijspersoneel wijzigt er ook een en ander. Zo heeft een tijdelijk personeelslid vanaf het

nieuwe schooljaar recht op aanvangsbegeleiding en kan hij of zij sneller het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) verwerven. Vanaf 1 september 2019 heeft een personeelslid ook recht op twee dagen omstandigheidsverlof in plaats van één voor het huwelijk en het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning.

De vorige maatregelen gelden voor alle onderwijsniveaus, maar er zijn ook een aantal nieuwigheden per niveau. Zo worden de werkingsmiddelen in het kleuteronderwijs vanaf dit schooljaar opgetrokken tot op het niveau van de werkingsmiddelen in het lager onderwijs.

- **Nieuwe eindtermen**

In het middelbaar onderwijs worden vanaf 1 september nieuwe eindtermen ingevoerd. Eindtermen zijn minimumdoelen die het Vlaams Parlement noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingpopulatie.

Vanaf dit schooljaar kan in het secundair onderwijs alleen nog een A-attest worden uitgereikt en - in uitzonderlijke gevallen - een C-attest. Een B-attest kan niet meer worden uitgereikt in het eerste leerjaar van de eerste graad. Het oriënteringsattest C kan vanaf volgend schooljaar alleen toegekend worden in uitzonderlijke gevallen. Het is de klassenraad die daarover beslist.

In het hoger onderwijs worden de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs (de “HBO5-opleidingen”) vanaf dit schooljaar ingebed in de hogescholen en aangeboden als ‘graduaatsopleidingen’. Nieuw is ook dat er een verplichte, niet-bindende toelatingsproef komt voor de bachelor in de diergeneeskunde.

Vanaf dit academiejaar verandert ook de manier waarop de Vlaamse universiteiten en hogescholen de kwaliteit van hun opleidingen moeten aantonen. De instellingsreview zal voor hogescholen en universiteiten de basis worden van het gehele proces van verantwoording van de kwaliteit van opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs.

En mensen die doorheen de uitoefening van hun job, via vrijwilligerswerk, hobby's of door zelfstudie allerlei ervaring, kennis en vaardigheden hebben opgedaan, krijgen tot slot de kans om deze verworven competenties te laten erkennen in een EVC-testcentrum zoals bijvoorbeeld de centra voor volwassenenonderwijs of de VDAB.

- **Gewijzigde omzendbrieven juli-augustus 2019**

https://gallery.mailchimp.com/366d02e5625d901af645e2ac5/files/d51e2943-f3f6-44dc-8283-46534ea6f85f/Omzendbrieven_per_onderwijsniveau_SD_20_08.02.pdf?utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=7cb90d49c2-Klasse_schooldirect_2019_08_20&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-7cb90d49c2-417312689

- **Nieuwe maatregelen schooljaar 2019-2020**

https://gallery.mailchimp.com/366d02e5625d901af645e2ac5/files/ee4efe51-b09c-4800-b4ff-6c49b80a15c1/Nieuwe_maatregelen_2019_2020.pdf?utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=7cb90d49c2-Klasse_schooldirect_2019_08_20&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-7cb90d49c2-419760949

♦ Terug naar school 2019-2020

Wat móet je als leraar weten voor het nieuwe schooljaar uit de startblokken schiet? Klasse selecteerde voor jou de highlights uit alle nieuwe maatregelen.

https://www.klasse.be/49800/wat-is-nieuw-op-1-september-2019/?utm_source=Klasse%20-%20Nieuwsbrieven&utm_campaign=7cb90d49c2-Klasse_schooldirect_2019_08_20&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-7cb90d49c2-419296465&utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=150771ea72-EMAIL_CAMPAIGN_2019_08_14_09_22&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-150771ea72-417312689

- **De nieuwe eerste graad**

https://www.klasse.be/175466/nieuwe-eerste-graad-secundair-de-differentiatie-uren-zijn-onze-speeltuyn/?utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=150771ea72-EMAIL_CAMPAIGN_2019_08_14_09_22&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-150771ea72-417312689

- <https://pro.g-o.be/nieuws/4185>

♦ Wie wordt minister van onderwijs?

De kwaliteit van het Vlaams Onderwijs is nog nooit zo slecht geweest. U hebt daarover onze verschillende artikels al kunnen lezen in onze vorige Nieuwsbrieven.

Ondertussen bezwijken scholen en leerkrachten onder de hoge werkdruk en dreigt er een lerarentekort.

Minister Crevits heeft het tij niet kunnen keren.

De vraag is: wie kan het Vlaams Onderwijs terug onhoog duwen?

Wie wordt de nieuwe Minister van Onderwijs?

De opvolger van Hilde Crevits kan maar beter iemand zijn die van een uitdaging houdt.

Dit artikel verscheen in de Knack van 24 april 2019, door Ann Peuteman.

Het Vlaamse onderwijs boert achteruit en niemand lijkt met zekerheid te kunnen zeggen waarom. De schuld van Hilde Crevits (CD&V), die zich de voorbije vijf jaar Vlaams minister van Onderwijs mocht noemen, is het alvast niet. De impact van onderwijshervormingen (of het gebrek daaraan) laat zich pas na jaren voelen en meten. Het zullen dus haar opvolgers zijn die oogsten wat zij heeft gezaaid. Al zouden ze zich daar beter niet al te veel op verheugen, want erg veel is er de voorbije jaren niet gerealiseerd. 'Er is te veel gepraat en te weinig gebeurd', gaf Crevits onlangs zelf toe.

Dat komt voor een stuk doordat de minister de hele tijd moest laveren tussen de vaak tegengestelde meningen van onderwijsexperts, de gevoeligheden van de onderwijskoepels en de steeds minder verdoken aanvallen van coalitiepartner N-VA. Het grootste obstakel was dat zowel politici als experts elke wetenschappelijke evidentie onderuit haalden of naar hun hand zetten. Zo wordt het natuurlijk erg moeilijk om onderwijshervormingen objectief te onderbouwen. Wat ook al niet hielp, is dat Crevits naarmate de regeerperiode vorderde steeds vaker te horen kreeg

dat het Vlaamse onderwijs erop achteruitgaat. Al was er ook over de betrouwbaarheid en impact van de studies en rankings die dat moesten aantonen weinig eensgezindheid.

In elk geval staat vast dat ons onderwijs twintig jaar geleden zowel op het vlak van wiskunde als leesvaardigheid tot de wereldtop behoorde en vandaag niet meer. Nu boeren wel meer Europese landen achteruit, zeker in vergelijking met Aziatische staten, waar kinderen vaak met ijzere discipline onder druk worden gezet om sterk te presteren. Het is ook niet zo dat het Vlaamse onderwijs plots in erbarmelijke staat verkeert, maar de regressie is wel degelijk zorgwekkend. Zeker omdat zowel het gemiddelde niveau als de prestaties van de beste leerlingen terugvallen. Eerder deze maand zorgde emeritus hoogleraar Jan Van Damme (KU Leuven) nog voor een orgelpunt. Hij legde de resultaten van de bekende internationale PISA-ranking die de prestaties van vijftienjarige scholieren meet naast het PIRLS-onderzoek, dat zich richt op taal- en leesvaardigheid, en het TIMSS-onderzoek, dat focust op wiskunde en wetenschappen. Conclusie: het Vlaamse onderwijs boet wel degelijk flink aan kwaliteit in. Daardoor is de grote voorsprong op het vlak van leesvaardigheid die Vlaanderen begin deze eeuw nog had ten opzichte van Franstalig België zelfs gehalveerd.

Die terugval werd de voorbije jaren gretig in de strijd gegooid tijdens steeds hoger oploaiende onderwijsdiscussies. Volgens sommigen, met cognitief psycholoog Wouter Duyck op kop, is het probleem vooral dat de beste leerlingen veel te weinig worden uitgedaagd. Anderen, onder wie sociologe Mieke Van Houtte, beschouwen de sociale ongelijkheid in het onderwijs als de grootste uitdaging. De laatste maanden lijkt het haast alsof we moeten kiezen tussen hoogstaand onderwijs dat leerlingen doet excelleren en scholen waar de lat zo laag wordt gelegd dat alle kinderen er zich goed kunnen voelen. Ook de politieke partijen vallen grosso modo in twee kampen uiteen. Met de N-VA als grootste voorvechter van hoogstaand onderwijs waar leerlingen worden aangespoord om boven zichzelf uit te stijgen, en de linkse partijen die er vooral voor willen zorgen dat alle kinderen mee zijn. Vorig jaar gooide Dirk Van Damme, hoofd van het Centrum voor onderwijsonderzoek en innovatie van de OESO en voormalig kabinetschef van Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (SP.A), nog een scheut olie op het vuur met een opmerkelijk mea culpa in de krant De Standaard. 'Ik kom met pijn in het hart tot de conclusie dat we te naïef geweest zijn', zei hij. 'Ik ging er, samen met Frank Vandenbroucke, van uit dat de mechanismen die de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs garanderen altijd zouden blijven bestaan. We hebben niet gezien dat die aangevreten werden door een verkeerd denken over gelijke kansen en door nonchalance.'

Wellicht voelde Crevits de bui al hangen bij haar aantreden. In april 2014, een maand voor de Vlaamse verkiezingen, zei N-VA-voorzitter Bart De Wever tijdens een partijmeeting dat er geen brede eerste graad zou komen en dat het aso al helemaal niet zou worden afgeschaft. Daarmee torpedeerde hij het akkoord over de hervorming van het secundair onderwijs dat de vorige Vlaamse regering, mét de N-VA, had gesloten. Het zou nog bijna drie jaar duren voor de regering-Bourgeois uiteindelijk tot een nieuw compromis kwam. Daarin is vastgelegd dat de basisvorming die alle kinderen in de eerste graad van het secundair onderwijs moeten krijgen, wordt versterkt. In de tweede en derde graad worden de huidige 29 studiegebieden door 8 studiedomeinen vervangen. Opvallend is dat domeinscholen, waar binnen hetzelfde studiedomein zowel richtingen worden aangeboden die naar het hoger onderwijs leiden als richtingen die leerlingen voorbereiden op de arbeidsmarkt, niet worden verplicht. Scholen kunnen er dus vrij voor kiezen om de tussenschotten tussen aso, tso en bso al dan niet weg te halen. Een gemiste kans volgens de oppositie en de helft van de onderwijsexperts. Maar de N-VA was tevreden. In een interview in Knack noemde De Wever de hervorming zelfs een homerun: alles wat zijn partij belangrijk vond, had ze binnengehaald. Daar moest Crevits de N-VA-parlementsleden geregeld aan herinneren toen hun kritiek op haar beleid aanzwol.

Hoe dan ook gaat de hervorming van het secundair onderwijs, die een jaar werd uitgesteld, op 1 september definitief in. Samen met de nieuwe eindtermen voor de eerste graad, die bepalen

wat leerlingen aan het eind van het tweede middelbaar minstens moeten kennen. Daarin staan ook nieuwe sleutelcompetenties zoals burgerschap, digitale vaardigheden en financiële geletterdheid. Voor de invoering ervan had het onderwijsveld liever nog wat uitstel gekregen. Doordat het Vlaams Parlement de eindtermen pas in december vorig jaar heeft goedgekeurd, zijn de handboeken nog niet klaar en hebben leerkrachten naar eigen zeggen te weinig tijd om hun lessen aan te passen. Er is dan ook oeverloos over gepalaverd. Vorig jaar rond deze tijd tweette Dirk Van Damme, bijvoorbeeld, dat hij erg verontrustende signalen over de nieuwe eindtermen opving: de lat zou veel te laag worden gelegd. Anderen vinden daarentegen dat er te veel van de leerlingen wordt geëist.

Na aanhoudende kritiek van schooldirecties, leerkrachten en ouders stelde minister Crevits het M-decreet vorig jaar bij. Lagere scholen krijgen nu vlotter ondersteuning voor leerlingen met gedragsproblemen en kunnen kinderen in sommige omstandigheden sneller naar het buitengewoon onderwijs laten overstappen. Maar veel meer dan een dikke druppel op een hete plaat is dat niet. Vorige week nog bleek uit een rapport van het Rekenhof dat Vlaamse leerkrachten allesbehalve positief zijn over het M-decreet. Zo zijn ze er niet van overtuigd dat alle leerlingen met specifieke behoeften genoeg leerwinst boeken in een gewone school. Bovendien moeten ze zo veel aandacht aan die kinderen geven dat ze soms niet genoeg tijd overhouden voor de andere leerlingen. Zowel Groen als de Open VLD liet meteen weten dat het M-decreet bij het begin van de volgende regeerperiode moet worden bijgestuurd.

Ondertussen luiden leerkrachten en schooldirecties week na week de alarmbel in de media. Ze kunnen niet meer, en dat komt niet alleen door het M-decreet. Op 20 maart staakten leerkrachten, vooral in het basisonderwijs, om de steeds hogere werkdruk, de vele afwezigheden door ziekte en de uitstroom van directeurs en jonge collega's aan te klagen. Van de volgende regering eisen ze stevige investeringen in plaats van besparingen.

De volgende minister van Onderwijs heeft in elk geval genoeg werk op de plank. De vraag is of een minister met meer lef en minder hoffelijkheid dan Crevits niet meer uit de brand had kunnen slepen. Het is ondertussen duidelijk dat ze zichzelf zou opvolgen, maar er zijn kapers op de kust. 'Na lectuur over de achteruitgang van het Vlaams onderwijs staat het voor mij vast dat we de onderwijslijn van de N-VA in de volgende legislatuur sterker moeten doordrukken', tweette Bart De Wever twee dagen voor de start van dit schooljaar. Ondertussen liet zijn partijgenoot Theo Francken geen gelegenheid onbenut om zijn interesse in het departement te laten blijken. Helemaal conform de partijlijn droomt hij hardop van een solidaire eliteschool waar leerlingen worden aangemoedigd om uit te blinken. Maar onlangs liet hij in het één-programma Van Gils & Gasten vallen dat hij liever naar zijn vorige post, asiel en migratie, zou terugkeren. Zijn partij heeft ondertussen wel onomwonden laten weten dat ze de volgende minister van Onderwijs wil leveren. Om het sportief te houden, richt ze haar pijlen niet al te nadrukkelijk op Hilde Crevits maar wel op het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, dat al jaren met de N-VA op ramkoers ligt. Als christendemocrate zou Crevits de confrontatie met het katholieke onderwijs niet genoeg zijn aangegaan, waardoor de hervormingen - inclusief de homerun van De Wever - te veel dode letter zouden zijn gebleven. Toch is het lang niet zeker dat ze straks door een N-VA'er wordt opgevolgd. De minister van Onderwijs beheert een derde van de Vlaamse begroting. Een partij moet dus erg zwaar kunnen doorwegen om zowel die post binnen te halen als het minister-presidentschap. En die functie staat net nog wat hoger op het verlanglijstje van de N-VA.

De grootste kanshebbers om Minister van Onderwijs te worden zijn Francken voor N-Va en Bart Somers voor O-VLD.

♦ Moeilijk onderwijsdebat

Stijn Van Hamme (UGent) lijst bij de start van het nieuwe schooljaar de uitdagingen op voor ons onderwijs. 'We moeten af van het idee dat excelleren iets negatiefs is: onderwijs moet leerlingen uitdagen om de beste versie van zichzelf te worden.' Bron: VRT

Nu het nieuwe schooljaar stilaan voor de deur staat is het traditioneel de periode waarin vanuit verschillende hoeken reflecties, visies, intenties en voorstellen rond ons onderwijs de kop op steken. In de pers zal ons onderwijs de komende weken voluit in de aandacht staan om nadien weer stilletjes van het toneel te verdwijnen. Toch wordt 1 september 2019 (in werkelijkheid 2 september, want het schooljaar start niet op een zondag) mogelijk een keerpunt voor ons onderwijs: de start van het nieuwe schooljaar valt dit jaar samen met de start van een nieuwe regeerperiode. Er is dit jaar met andere woorden een historische (al wordt dat woord al te vaak misbruikt) kans om het onderwijskundig roer echt om te gooien. Mijneenveld aan uitdagingen en problemen

De uitdagingen waar ons onderwijs voorstaat, zijn enorm. Vele van de problemen die bij aanvang van de vorige legislatuur op tafel lagen zijn immers onopgelost blijven verder gisten en beginnen stilaan serieus zorgwekkende proporties aan te nemen. Bovendien komen daar bovenop nog een aantal nieuwe uitdagingen die de zaken er niet eenvoudiger op maken. Een kort, niet-exhaustief overzicht van de problemen die op tafel liggen en eindelijk echt moeten worden aangepakt

Een eerste belangrijke uitdaging is het instortende (of misschien, reeds ingestorte?) niveau van ons onderwijs. Sommigen zullen in deze context ongetwijfeld wijzen op het feit dat ons onderwijs nog steeds bij de betere behoort op wereldniveau. Het klopt inderdaad dat er pak lander slechter scores in internationale tests, maar het valt niet te ontkennen dat ons onderwijs in een neerwaartse spiraal is terechtgekomen. Dergelijke tests (PISA, PIRLS, TIMSS...) tonen ontegensprekelijk aan dat er een (op sommige vlakken zelfs enorme) achteruitgang is. Zelfs de peilingtoetsen die de Vlaamse regering afneemt bevestigen deze soms dramatische cijfers. Zo geldt voor PAV bijvoorbeeld het volgende: 'In de peiling PAV werden er vier toetsen afgenomen. We kunnen stellen dat de resultaten voor drie van de vier toetsen zwak zijn. Nog geen 40 procent van de leerlingen uit het tweede jaar van de derde graad BSO behaalt de eindtermen voor functionele leesvaardigheid (38 procent), functionele luistervaardigheid (39 procent) en functionele rekenvaardigheid (39 procent). Dat wil zeggen dat meer dan de helft van de leerlingen de minimumdoelstellingen niet bereikt.'

Dit is slechts een voorbeeld uit een lange rij. Professor Onderwijs- en Ontwikkelingspsychologie Wim Van den Broeck (VUB) stelt dan ook onomwonden: 'In 15 à 20 jaar tijd zijn we erin geslaagd een van de beste onderwijssystemen ter wereld (met ook uitstekende kansen voor de zwakken) onderuit te laten zakken tot een middelmatig niveau.'

De oorzaken van deze ondergang zijn van velerlei aard. Een van de belangrijkste elementen hierbij is volgens mij het hedonisme dat wordt opgedrongen. Onze scholen kampen met een regelrechte 'dictatuur van het leuk zijn'. Lessen moeten speels, aangenaam en tof zijn en mogen vooral geen (intellectuele) inspanning vergen van de leerlingen. Integendeel zo lijkt het soms. Alles wat nog maar ruikt naar een potentiële aanslag op het welbevinden van leerlingen (stel je voor dat ze geen tijd hebben voor een van hun twintig hobby's omdat ze een huistaak moeten maken of een toets moeten studeren!) wordt met banbliksems en een vermanend vingertje beantwoord. Onze scholen lijken in dat opzicht steeds vaker op veredelde jeugdbewegingen waar leerlingen zich van 8u tot 16u komen amuseren met pedagogische spelletjes met als intentie hen met een goed gevoel terug naar huis te laten gaan.

De koepels met hun steeds wijzigende (of misschien, labiele?) leerplannen dragen hierin een verpletterende verantwoordelijkheid. Iedere vorm van kennis wordt tegenwoordig als bijkomstig beschouwd en navenant stiefmoederlijk behandeld. Taalvakken zijn hierdoor gereduceerd tot een soort van utilitaire bezigheidstherapie waarbij enkel de boodschap telt. Dat leerlingen niet langer een lijdend voorwerp van een onderwerp kunnen onderscheiden of een werkwoord correct kunnen vervoegen blijkt niet van tel, als zij een woordenreeks (een zin kan je dat vaak niet eens noemen) fabriceren waaruit met veel moeite hun intentie kan worden afgeleid, is dat voldoende. Dat het taalgebruik van onze leerlingen daardoor steeds vaker en steeds meer lijkt op hetgeen agent Crabtree uit het feuilleton 'Allo allo uitkraamt, lijken de pedagogische opperhoofden van de koepels niet erg te vinden. Zij beroepen zich al te graag op de vrijheid van onderwijs die ze misbruiken om een ideologische machtsgreep op ons onderwijs te plegen en hun visie eenzijdig en zonder enige vorm van inspraak op te dringen in de klaspraktijk.

Een tweede element op onze waslijst aan uitdagingen is de uitstroom van leerkrachten. Ik hanteer hierbij expliciet niet het adjectief 'beginnende' omdat ook leerkrachten met een pak jaren op de teller nog al te vaak ons onderwijs verlaten. De cijfers van deze uitstroom (tot 22% van de leerkrachten in het secundair onderwijs geeft er binnen de vijf jaar de brui aan) zijn al jaren zorgwekkend hoog en raken maar niet onder controle. Men zou nog kunnen aannemen dat het net de minst gemotiveerden zijn die door praktijkschok het onderwijs verlaten. In werkelijkheid blijkt dit echter niet zo te zijn, zoals Charlotte Struyven (KU Leuven) poneert: "Bovendien moeten we vaststellen dat hoofdzakelijk de meest getalenteerde leraren het onderwijs verlaten." Een oprecht onrustwekkende vaststelling.

De oorzaak van deze uitstroom is terug te voeren op verschillende zaken. Er is inderdaad de praktijkschok. Hiervoor dient in essentie gekeken te worden naar de lerarenopleiding. Deze staat (helaas) al te vaak mijlenver af van de realiteit in de klas.

Ik kreeg tijdens mijn opleiding tot leraar meer dan eens het utopische beeld aangereikt van klassen vol intrinsiek gemotiveerde en oprecht geïnteresseerde leerlingen die gedisciplineerd hunkerden om te kunnen delen in de kennis van de leerkracht. Wanneer ik dan in een klas van 30 puberende 15-jarigen het vak Frans mocht geven, bleef van die voorgeschotelde, naïeve fata morgana niet veel over. Al helemaal niet wanneer de les op vrijdagmiddag viel. Ook de pedagogische inzichten die ons werden aangereikt, deden meer dan eens de wenkbrauwen fronsen. Zo kregen wij van de lesgeefster van het vak 'Klasmanagement' te horen dat wanneer leerlingen niet opletten "je jouw lesstijl moet aanpassen zodat de leerlingen spontaan wel gaan opletten". Op een ander moment gaf dezelfde lesgeefster ons dan weer raad om leerlingen die tijdens de les zitten te babbelen, te benaderen. In zo'n geval moest volgens haar een ik-boodschap gebruikt worden in de trant van "Jij praat tijdens de les en ik voel mij daar niet goed bij. Hoe zou jij je in mijn plaats voelen?". Stel je voor dat je met zo'n boodschap diezelfde puberende 15-jarigen zou toespreken. Een mens zou van minder een praktijkschok krijgen...

De disproportioneel grote aandacht voor het welbevinden van de leerlingen die deze visies kenmerkt, heeft onze scholen veranderd in onderwijskundige circussen en onze leerkrachten gereduceerd tot pedagogische clowns.

De koepels met hun labiele leerplannen en hun opgedrongen 'dictatuur van het leuk zijn' dragen (nog maar eens) hun deel van de verantwoordelijkheid. De vele 'pedagoochelaars' die de ivoren torens van de koepels bevolken komen daarbij als hogepriesters het 'evangelie van de toffe les' in de scholen opdringen. Hun visie, vaak tot stand gekomen zonder enige voeling met de klaspraktijk, lijkt daarbij als goddelijk woord uit de Hemel neergedaald: er is geen vorm van discussie of nuancering mogelijk en wie toch enig kritisch geluid laat horen, wordt beschouwd als ketter en in de ban van de educatieve kerk geslagen. De disproportioneel grote aandacht voor het welbevinden van de leerlingen die deze visies kenmerkt, heeft onze scholen veranderd in onderwijskundige circussen en onze leerkrachten gereduceerd tot pedagogische clowns.

Leerkrachten mogen (moeten?) zich tegenwoordig immers enkel nog beperken tot het opvoeren van een leuke show, een speels tijdverdrijf waarbij vorm primeert op inhoud. Dergelijke inhoudsloze marketing krijgt dan ronkende (liefst Engelstalige) namen als hoekenwerk, activerende werkvormen, blended learning of flipped classroom. In werkelijkheid zien de leerlingen vaak het educatieve bos door de bomen niet meer en vragen zij dikwijls zelf om echt les te krijgen in plaats van spelletjes te spelen. Zo'n flipped classroom leidt tot niets minder dan een geflippte klas.

Het gebrekkig personeelsbeleid en de daaruit voortvloeiende werkonzekerheid voor niet-benoemden speelt eveneens een rol bij de uitstroom van leerkrachten. In ons onderwijs is al te vaak geen sprake van personeelsbeleid, maar eerder van personeelswanbeleid. Het personeelsbeleid is een verantwoordelijkheid van de scholen en in bepaalde gevallen wordt daar ook misbruik van gemaakt. In een aantal scholen (niet in allemaal voor alle duidelijkheid) is personeelsbeleid vaak niets meer dan ordinaire vriendjespolitiek.

Bepaalde directeurs (opnieuw, niet allemaal want er zijn evenzeer directeurs die het personeelsbeleid wel ernstig nemen) geven soms onomwonden voorrang aan familieleden, vrienden of kennissen. In bepaalde scholen lijkt niet de kennis van een sollicitant belangrijk, maar wel diens kennissen. Verhalen van leerkrachten die na een opdracht waarbij ze geen enkele negatieve feedback ontvingen plots opzij worden geschoven liggen voor het rapen. Dikwijls gebeurt dit wanneer zij op een zucht van een TADD-schap (de voorloper van de vaste benoeming) staan: na twee jaar probleemloze dienst worden zij dan ineens bij het huisvuil gezet met een of ander slap excuus.

Zo kreeg ik zelf ooit in een bepaalde school te horen dat ik "te gemotiveerd was om daar te werken". Wat de bewuste directrice daarmee bedoelde kreeg ik niet te horen want "voor bijkomende uitleg had ze geen tijd". Een ander voormalig leerkracht kreeg de boodschap dat hij niet meer gewenst was omdat "een bepaalde vraag op het examen te moeilijk was". Toen hij aantoonde dat de vraag in kwestie letterlijk uit het handboek kwam en dus in de les was opgelost, repliceerde de directeur hij "bij zijn mening bleef". In dit opzicht mag het niet verwonderen dat leerkrachten, reeds gereduceerd tot pedagogische clowns en dan ook nog om schimmige redenen als een hond op straat gezet, het onderwijs vervroegd vaarwel zeggen.

De essentie van het leraarschap en de reden waarom veel mensen daarvoor kiezen, namelijk het eigenlijke lesgeven, is verworden tot een bijzaak.

De administratieve rompslomp waaraan leerkrachten tegenwoordig worden onderworpen speelt eveneens een belangrijke rol. De essentie van het leraarschap en de reden waarom veel mensen daarvoor kiezen, namelijk het eigenlijke lesgeven, is verworden tot een bijzaak. Leerkrachten moeten disproportioneel veel aandacht besteden aan het administratieve luik, dat het inhoudelijke luik onder druk komt te staan. Een les moet vooral goed zijn op papier (en dan liefst nog in drievoud opgemaakt), uitgeschreven tot in het kleinste detail dat iedere minuut zal gebeuren, eventueel nog voorzien van een rustmoment aan het eind om de leerlingen niet te vermoeien. Deze administratieve betutteling is niets dan een aanslag op de creativiteit van onze leerkrachten. Iedereen herinnert zich nog wel die ene, begeesterende leerkracht die vanuit een tekst, videofragment, liedje of de actualiteit een ganse les kon vertellen en daaraan een volledig discours kon ophangen. Net die inspirerende leerkrachten jaagt men weg door onze lesgevers te reduceren tot documenten spuwende figuren.

Al te vaak zijn politici en bevoegd ministers onderhevig aan de pedagogische waan van de dag of op zoek naar een persoonlijke trofee voor electoraal gewin.

Een derde element is het visieloze beleid waarmee de politiek ons onderwijs de laatste jaren geteisterd heeft. Al te vaak zijn politici en bevoegd ministers onderhevig aan de pedagogische

waan van de dag of op zoek naar een persoonlijke trofee voor electoraal gewin. De persoonlijke profileringsdrang duwt daarbij het belang van onze leerlingen, leerkrachten en scholen naar de achtergrond. Zelf in de spotlights staan primeert daarbij helaas op inhoudelijke versteviging van de wegzakkende fundamenten van ons onderwijs. De met veel bombarie aangekondigde onderwijshervorming van voormalig minister Pascal Smet (een gezamenlijke beslissing van de toenmalige regeringspartijen N-VA, CD&V en SP.A) werd door de daarop volgende regering (waarvan enkel SP.A geen deel meer uitmaakte) uitgekleed en totaal anders ingevuld. Daarmee toonden twee van de drie partijen die deze hervorming initieel mee uitgewerkt hadden hun eigen wispelturigheid en vooral onbetrouwbaarheid aan.

Nog vaker blinken regeringen uit in beslissingen die een oplossing bieden voor problemen die er niet zijn of die net nieuwe problemen veroorzaken. Het beleid van uittredend minister Crevits (en met haar dat van de ganse N-VA-CD&V-OpenVLD-regering) blonk hierin uit. Als oplossing voor de grote werkonzekerheid riep zij de lerarenplatformen in het leven. Dat het probleem van de werkonzekerheid slechts voor een jaar en voor een eerder beperkte groep leerkrachten op deze manier werd opgelost en in werkelijkheid dus gewoon een jaartje werd opgeschoven, werd lustig genegeerd. Ook haar aanpak om de administratieve planlast te beperken, die zij fier 'Operatie Tarra' noemde, bleek een grandioze slag in het water. 'Operatie Tarra' bleek niets meer te zijn dan 'Operatie Tarara': een inhoudsloze, lege doos. Haar grote trofee, het M-decreet (door velen smalend het Miserie-decreet genoemd), is hiervan een ander typevoorbeeld. Om leerlingen met leerstoornissen optimale kansen te geven, voorzag dit decreet erin dat zij in het reguliere onderwijs terecht konden mits de school redelijke aanpassingen deed om hen specifiek te kunnen helpen. De intentie van dit decreet was goed: alle kinderen gelijke kansen bieden. Het buitengewoon onderwijs kreeg minder inschrijvingen en zag zijn werkingsmiddelen dus dalen (concreet: minder uren om leerkrachten aan te werven).

In het regulier onderwijs was er dan logischerwijs een stijging van het aantal leerlingen met specifieke noden, maar was er onvoldoende financiering voorzien. Scholen zagen zich hierdoor geconfronteerd met praktische problemen die de juiste zorg voor leerlingen met specifieke noden in de weg stonden. Deze leerlingen kwamen terecht in grote klassen waar ze niet de nodige specifieke aandacht konden krijgen en raakten hierdoor gefrustreerd en werden ongelukkig. Leerkrachten werden geconfronteerd met leerlingen met noden waarvoor ze niet waren opgeleid en waarvoor de nodige extra begeleiding ontbrak door gebrek aan middelen. Hierdoor raakten ook zij gefrustreerd. Kortom, ook de weg naar de educatieve hel blijkt geplaveid met goede intenties: het m-decreet bleek in de realiteit een platte besparingsoperatie op de kap van onze leerlingen met specifieke noden. Veel wereldvreemder en bovenal cynischer kan het beleid van een regering niet zijn.

Problemen benoemen of een beleid kritisch benaderen is een zaak. Het is immers al te gemakkelijk om aan de zijlijn kritiek te spuien zonder zelf constructief mee te denken en mogelijke oplossingen aan te dragen. De beste stuurder staan volgens het spreekwoord steeds aan wal en aan een Statler en Waldorf-achtige houding heeft ons onderwijs niets. We zullen allemaal, wars van iedere ideologische inslag, moeten bijdragen aan de toekomst van ons onderwijs.

Om het dalende niveau van ons onderwijs aan te pakken moet er dringend en eindelijk werk gemaakt worden van een kwaliteitscultuur. We moeten af van de waanidee dat excelleren een negatief gegeven is. Integendeel! We moeten ons onderwijs dusdanig organiseren dat we iedere leerling uitdagen om te groeien tot de beste versie van zichzelf. Net door onze leerlingen op die manier te stimuleren bieden we hen als maatschappij alle kansen om te kunnen slagen in het leven. Deze uitdaging moet er komen op het niveau van iedere leerling: de zwakkeren stimuleren om beter te worden en hun niveau op te krikken, de beteren intellectueel prikkelen en zo tot nieuwe inzichten brengen en hen te blijven uitdagen. Kortom, evolueren tot een onderwijs

waarbij zowel intellectuele als niet-intellectuele uitdagingen onze leerlingen tot een dieper zelfbesef helpen groeien.

De vroegtijdige uitstroom van leerkrachten een (gedeeltelijke) halt toeroepen wordt evenmin evident. Het is intussen duidelijk dat de lerarenopleiding een serieuze inhoudelijke versterking zal moeten ondergaan. Er moet een einde komen aan de wereldvreemde illusies waarmee men daar onze toekomstige leerkrachten misleidt. Er zal moeten geopteerd worden voor een diepgaande uitwerking van het pedagogisch-didactisch luik, waarbij zeker de stagecomponent meer aandacht verdient. Daarnaast zal ook het personeelsbeleid in onze scholen grondig moeten hertekend worden. Men zal moeten komen tot een objectief systeem waarbij iemands kennis en kwaliteiten als leerkracht doorslaggevend zijn en niet langer de juiste connecties. Het arbitrair absolutisme moet volledig opzij geschoven worden. Tot slot zal ook de administratieve planlast tot een minimum moeten herleid worden. Geef onze leerkrachten het vertrouwen dat zij als vak-experten verdienen en laat hen begeisteren en enthousiasmeren vanuit hun passie voor het lesgeven. Kortom, laat hen doen waarvoor zij leerkracht geworden zijn: lesgeven.

Mijn persoonlijke voorstellen, die ik hierboven kort uiteenzette, staan in detail uitgewerkt in mijn boek Scholen laten schitteren. De concrete invulling van mijn stellingen kunnen jullie daar verder uitgewerkt terugvinden. Ik poneer deze voorstellen niet als absolute waarheden, maar als een persoonlijke en bovenal taboeloze bijdrage aan het debat rond de toekomst van ons educatief systeem.

De keuze ligt nu bij jullie, dames en heren onderhandelaars voor de nieuwe Vlaamse regering: blijven we aanmodderen en zetten we met ons onderwijs de stap voorwaarts de afgrond in of gooien we het roer om en zetten we het belang van leerkrachten en leerlingen eindelijk echt op de eerste plaats? Jullie hebben de toekomst van onze leerlingen in jullie handen. Zorg er dan voor dat zij via kwalitatief hoogstaand onderwijs alle troeven in handen krijgen om van hun leven een succes te maken en mee te kunnen bouwen aan de toekomst van Vlaanderen! De toekomstige generaties leerlingen en leerkrachten rekenen op jullie.

Lees ook:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/08/23/onderwijsexpert-dirk-van-damme-consensus-van-de-traditionele-pa/>

◆ Lerarentekort

Dit schooljaar slaat het lerarentekort harder toe dan ooit tevoren. Terwijl het probleem zich de vorige jaren vooral stelde bij vervangingen, hebben directeurs het nu zelfs al bij het begin moeilijk om aan een volledig lerarenkorps te geraken. En het ergste moet nog komen. Volgens prognoses van de Vlaamse overheid wordt 2023-2024 cruciaal. Dan zijn 7.760 nieuwe leerkrachten nodig, of een kwart meer dan dit schooljaar. “Voor het eerst heb ik iemand moeten aanwerven zonder dat die daar het juiste diploma voor heeft”, zegt directeur Pieter Vyncke (32).

Een crèche om de kroost van de leerkrachten op te vangen. Of een strijk- en wascentrale. Bijna hadden ze bij de Oudenaardse Bernardusscholen bij wijze van grap via sociale media verspreid dat toekomstige personeelsleden van die voordelen konden genieten. Kwestie van in het oog te springen bij pas afgestudeerde leerkrachten.

“Die voordelen bleken in realiteit toch niet zo haalbaar”, zegt Pieter Vyncke, directeur van het Bernarduscollege, al lachend. Al lacht hij eerder zuur, want het lerarentekort is een reëel

probleem waar hij in zijn korte drie jaar als directeur mee wordt geconfronteerd. “We hebben wel voor het eerst actief Facebook en sociale media ingezet”, zegt hij. “We hebben onze vacatures een aantal keer gedeeld, met aantrekkelijke foto’s, in de hoop dat meer mensen zouden reageren. En dat werkt wel.”

Op het einde van vorig schooljaar moest Vyncke op zoek naar tien nieuwe collega’s. Onder meer voor gevreesde knelpuntvakken als wiskunde en Frans. Uiteindelijk slaagde hij erin om alle gaatjes te vullen, maar niet zonder slag of stoot. Zo werke hij door tot in de derde week van juli om kandidaten te zoeken, en moest hij voor aardrijkskunde iemand aannemen met een diploma biologie. “Ze heeft zelfs een doctoraat, maar van sterrenkunde bijvoorbeeld heeft ze geen kaas gegeten”, zegt Vyncke. “Ideaal is dat dus niet. Die mevrouw zal zich daar in moeten verdiepen.”

Zijn collega bij het Bernardustechnicum heeft nog meer pech. De directeur daar zoekt al sinds vorig schooljaar naar een leerkracht elektromechanica. Ook de komende maanden zal de school het wellicht zonder moeten stellen. “We lossen dat op door collega’s extra uren te laten doen”, zegt directeur Patrick Vansteenbrugge. “Vorig jaar hebben we dat zes maanden zo moeten oplossen. Die leraren krijgen hun overuren uiteraard betaald, maar het verhoogt ook voor hen de druk.”

Het lerarentekort is zo nijpend dat Lieven Boeve, de grote baas van het katholiek onderwijs, het de grootste bedreiging voor ons onderwijs noemt. Nochtans zitten we nog maar aan het begin. Volgens een nieuw rapport van het departement onderwijs zal het lerarentekort zich het felst laten voelen tussen 2022 en 2024. Op basis van het groeiende aantal leerlingen en het aantal leerkrachten dat met pensioen gaat, voorspelt het rapport dat er liefst 7.760 nieuwe leerkrachten nodig zijn in 2023. Problematisch, want er studeerden maar zo’n 6.500 leerkrachten af in 2018. Terwijl die lang niet allemaal voor de klas komen en het aantal afgestudeerden jaar na jaar daalt. Toegegeven, er is een ‘stille reserve’ van mensen met een lerarendiploma in de privé, maar om hen voor de klas te krijgen zouden ze op zijn minst hun anciënniteit moeten kunnen meenemen.

Geen vooruitzichten om vrolijk van te worden. “Ik had nu al op een bepaald moment elf klassen in de studie omdat we geen vervanger vonden”, zegt Vyncke. “Al die leerlingen moesten in de aula naar een documentaire kijken. Eén of twee keer vinden ze dat nog leuk, maar daarna is de lol er voor hen ook af. In de derde graad zaten we ook een tijd zonder leerkracht fysica. Dat is onrustwekkend, want we bereiden leerlingen voor op het ingangsexamen arts. Dat wordt moeilijk als je lang geen fysica krijgt.”

Het lerarentekort heeft dus een directe invloed op de kwaliteit van ons onderwijs. Voor sommige vakken moeten scholen steeds vaker leerkrachten inschakelen die niet over het juiste diploma beschikken. Dat probleem is het grootst voor technische vakken als elektriciteit, hout en mechanica. Maar ook voor algemene vakken als wiskunde en Frans hebben respectievelijk 40 en 31 procent van de vervangers niet het vereiste diploma.

De oplossing is evident: jongeren moeten weer leraar willen worden. Aan voorstellen geen gebrek: meer werkzekerheid voor beginners, alle leerkrachten een masterdiploma, of ‘onderwijsassistenten’ die leraars bijstaan... voorstellen genoeg. Vraag is welke richting de volgende Vlaamse regering uitgaat.

Maar ook kleinere, meer concrete actiepunten kunnen de job aantrekkelijker maken. “Bijvoorbeeld door alle ballast weg te nemen die de essentie van het lesgeven in de weg staat”, zegt onderwijsdeskundige Geert Kelchtermans (KU Leuven). “Soms lijkt het wel alsof het papierwerk primeert op de inhoud. De overheid, de koepels en scholen moeten de oefening maken en snoeien in de paperassen.”

Bovendien heeft het imago van de leerkracht te veel klappen gekregen. “In de publieke opinie wordt de complexiteit en het belastende karakter van de job veel te weinig erkend”, zegt Kelchtermans. “De clichés van de vele vakanties, daar moeten we vanaf. Leerkrachten moeten constant schipperen tussen het opvoeden van kinderen én zorgen dat die de eindtermen halen. Dat is een pittige baan. Het begint bij kleine tekenen van waardering. Ik zou alle ouders daarom willen oproepen om af en toe te laten blijken dat je het werk van de leerkracht apprecieert. Een kaartje, een sms: dat hoeft niet veel te kosten.” Bron: Het Nieuwsblad

SECTOREN

♦ Ontslagen bij Punch Power?

Bij Punch Powertrain in Sint-Truiden staan bijna 200 banen op de tocht. Het bedrijf, waar 1.100 mensen werken, wil 172 arbeiders en 16 bedienden van de afdeling Operations ontslaan. Dat deelde de directie vrijdag op een bijzondere ondernemingsraad mee. Later volgen mogelijk extra ontslagen omdat twee grote afdelingen nog niet in het ontslagplan zijn opgenomen.

De directie wijt de ingreep aan het kostenplaatje van de fabriek, die het lastig heeft door de slechte marktomstandigheden.

Punch Powertrain werd in 2016 voor 1 miljard euro gekocht door het Chinese bedrijf Yinyi. Het bedrijf scoorde met automatische versnellingsbakken bij Chinese fabrikanten van goedkope wagens.

Maar vorig jaar kreeg het bedrijf klappen door de crisis op de Chinese automarkt. De volumes daalden met 43 procent. De omzet daalde vorig jaar van 791 miljoen naar 441 miljoen euro. De bedrijfswinst kelderde van 157 miljoen naar 25 miljoen euro.

Een nieuw megacontract met de autobouwer PSA, dat over twee jaar start, moet het bedrijf redden. Maar het is de vraag of eigenaar Yinyi, die zelf in financiële moeilijkheden zit, die periode kan en wil overbruggen.

De arbeiders legden het werk neer na mediaberichten dat het bedrijf een onbekend aantal banen zou schrappen.

♦ Moeilijk juiste personeel te vinden

Eén op de drie bedrijven in ons land heeft het moeilijk om de juiste werknemers te vinden. Het probleem? Te weinig kandidaten, met ook nog eens te weinig technische én sociale vaardigheden.

Als het aankomt op vacatures invullen, behoort België tot de slechtere leerlingen van de Europese klas. Liefst 3,5% van onze jobs raakt niet ingevuld, tegenover 2,2% in de eurozone. Dat blijkt uit de recentste cijfers van Eurostat. 35% van onze werkgevers vindt moeilijk de juiste profielen voor de 130.000 beschikbare functies, concludeert een studie van arbeidsmarktspecialist Manpower Group. Dat tekort is voelbaar in alle gewesten, maar nog meer

in Vlaanderen (38%), dan in Brussel (35%) en Wallonië (17%). In Vlaanderen groeit dat tekort wel minder snel aan (+7%) dan in Brussel (+13%) en Wallonië (+17%).

Hoe dat kan? “We zitten vandaag in een situatie van economische groei en lage werkloosheid. De poel aan talent is dus al erg klein. In Vlaanderen zelfs nog kleiner, omdat de werkloosheid er lager ligt”, zegt Marc Vandeleene van Manpower. “Tegelijk beschikken de werkkrachten die er zijn niet over de juiste competenties. Hetzij omdat ze die op school niet meekregen, of omdat ze al te lang vastgeroest zitten in dezelfde job, zonder veel aandacht voor bijscholing.” Gevolg: 36% van de bedrijven krijgt te weinig kandidaturen binnen. En van de sollicitaties die binnenlopen, hebben de kandidaten te weinig technische (20%) of persoonlijke (14%) vaardigheden en te weinig ervaring (15%). Geschoolde arbeiders en technische profielen prijken zoals gewoonlijk bovenaan de ranglijst met knelpuntberoepen. Opvallend: voor grote werkgevers is het probleem veel prominenter dan bij de allerkleinsten. Bedrijven met meer dan 250 werknemers hebben het dubbel zo moeilijk om hun vacatures in te vullen (64% tegenover 31%). “Omdat die vaak minder flexibel zijn in hun rekruteringsaanpak. Grote bedrijven willen een openstaande vacature nog te vaak invullen met iemand die perfect in hun plaatje past: het juiste diploma, een hele reeks criteria. Voldoen ze daar niet aan, dan valt de kandidaat onmiddellijk af.

Het is geen verrassing dat geschoolde arbeiders (zoals elektriciens en lassers) het moeilijkst te vinden zijn, gevolgd door technici en chauffeurs. Ook vacatures voor boekhoudkundige en financiële profielen, ingenieurs en IT-profielen blijken moeilijk in te vullen. Dat Belgische bedrijven het moeilijk hebben om hun vacatures in te vullen, is een oud zeer, maar volgens de arbeidsmarktspecialist is het probleem veel kritieker dan voorheen. “De mismatch wordt nog groter, omdat de markt veel meer in beweging is dan pakweg vijf jaar geleden”, klinkt het. In zowat alle sectoren kijken bedrijven aan tegen de uitdaging van digitalisering en automatisering. Dat verklaart ook de nood aan meer experts (projectmanagers, juristen, onderzoekers) en ingenieurs (chemie, elektriciteit, burgerlijk, mechanica, bio/medisch).

En ook de competenties die nodig zijn om bestaande functies goed in te vullen, veranderen. “In de nieuwe, digitale wereld worden de zogenaamde ‘soft skills’ belangrijker, zoals je attitude, persoonlijkheid en wil om te leren”, zegt Vandeleene. “Als communicatieverantwoordelijke moet je je bijscholen in social media, wil je je job nog goed blijven doen. Als kelner moet je vandaag bestellingen kunnen opnemen met een app. Alles is aan het veranderen en iedereen moet zich op zijn niveau aanpassen. Wie niet voldoende nieuwsgierig is om ‘bij te blijven’, komt in de problemen. De sleutelzin op de arbeidsmarkt is dus niet meer alleen ‘jobs, jobs, jobs’, maar ook ‘skills, skills, skills’.”

Top 10 van knelpuntberoepen:

1. Geschoolde arbeiders: lassers, elektriciens, metselaars;
2. Technici: productie, onderhoud, kwaliteit;
3. Financiële profielen: boekhouders, auditors, fiscalisten, financiële analisten;
4. Chauffeurs: vrachtwagens, leveringen, bouwmachines;
5. Commerciële profielen: industrie, verbruiksgoederen, contactcenter;
6. Administratieve medewerkers: secretarissen, (directie)assistenten, onthaal en administratie;
7. Experts: projectmanagers, juristen, onderzoekers;
8. Ingenieurs: chemie, elektriciteit, burgerlijk, mechanica, bio/medisch;
9. IT-profielen: cybersecurity, netwerkbeheer, technische ondersteuning;
10. Horecamedewerkers: (chef-)koks, maîtres d’hotel, receptionisten, housekeeping.

◆ Nog altijd knelpuntberoepen

Het lijstje knelpuntberoepen van de VDAB dikt verder aan. Stonden er drie jaar geleden 'nog maar' 143 beroepen op de lijst, dan zijn dat er vandaag al 183, met onder andere postbode en verzekeringsadviseur als opvallende nieuwkomers. Dat ook alle klassiekers overeind blijven, daar kijkt niemand van op. Zijn er dan geen oplossingen meer te verzinnen?

1. Werfleider – 2.091 ontvangen vacatures in 2018 (VDAB)

Meer dan dertig beroepen op de knelpuntenlijst van de VDAB zijn gelinkt aan de bouw. "Dat er momenteel veel gebouwd en verbouwd wordt, speelt mee, maar is niet de belangrijkste verklaring", zegt Marc Dillen, algemeen directeur van de Vlaamse Confederatie Bouw.

Waarom is dit een knelpuntberoep?

"De tekorten in de bouw situeren zich op alle niveaus, bij de vakmannen en de ingenieurs, bij de arbeiders en de bedienden. Dat laatste zal buitenstaanders wellicht verrassen, maar het is een trend die wij al langer waarnemen. Hoe langer hoe meer wordt de bouw een sector van bedienden. Tekenend is dat er nu al meer vacatures voor werfleiders dan voor metselaars zijn. Aan de basis van die verschuiving liggen technologische ontwikkelingen. Om die allemaal in een bouwproject te integreren, heb je veel kennis nodig, en dat maakt het natuurlijk niet eenvoudiger om mensen te vinden."

Hoe gaan bedrijven met die tekorten om? Welke oplossingen zie jij?

"Om te vermijden dat ze opdrachten moeten weigeren, investeren bouwbedrijven, zeker de grote, veel in opleiding. Op die manier proberen ze bijvoorbeeld om bachelors naar ingenieursjobs te laten doorstromen. Andere bedrijven kiezen voor automatisatie en werken vaker met prefab bouwelementen. Zelf verwacht ik veel van duaal leren, een onderwijsvorm waarbij jongeren uit het secundair leren en werken combineren. Ik hoop dat we die manier van leren op termijn ook in het hoger onderwijs kunnen integreren. Het zou in elk geval ideaal zijn als we toekomstige ingenieurs – die technisch inzicht moeten combineren met procesmatig denken – op die manier zouden kunnen vormen."

Waarom is de bouw een aantrekkelijke sector om in te werken?

"Los van de vele verschillende richtingen die je in de bouw kunt uitgaan, denk ik dat het vooral een sector met toekomst is. Als we in de komende decennia onze klimaatdoelstellingen willen realiseren, dan zullen we de bouw hard nodig hebben. Aan alle klimaatjongeren die de voorbije maanden op straat zijn gekomen, zou ik zeggen: kies voor de bouw. Het is de beste manier om iets concreets voor het klimaat te doen."

2. Bestuurder trekker-oplegger – 2.046 ontvangen vacatures in 2018 (VDAB)

Almaar minder Belgen voelen zich geroepen om achter het stuur van een vrachtwagen te kruipen. Een imagocampagne dringt zich op, weet Goele Vandenberghe van Transport & Logistiek Vlaanderen.

Waarom is dit een knelpuntberoep?

"Vrachtwagenchauffeur is al zeker twintig jaar een knelpuntjob, maar de vergrijzing en de aanzwengelende files maken het probleem nu nog nijpender. De charme van het onderweg zijn,

is verdwenen. Vacatures voor 'bestuurder trekker-oplegger' zijn extra moeilijk omdat chauffeurs daarvoor een bijkomend rijbewijs nodig hebben, CE in plaats van C."

Hoe gaan bedrijven met die tekorten om?

"Vrachtwagens die niet rijden, kosten bedrijven handenvol geld. Ze doen er dan ook alles aan om dat niet te laten gebeuren. Zo is het heel courant geworden dat werkgevers kandidaten zonder rijbewijs C/CE rekruteren om hen vervolgens op hun kosten een opleiding te laten volgen. Velen doen ook hard hun best om goeie werkomstandigheden te creëren. Er zijn bijvoorbeeld nog maar weinig chauffeurs die dagenlang van huis weg zijn. Verder zie je dat bedrijven hun activiteiten meer diversifiëren en andere niches zoeken om te blijven groeien. Ze doen nog wel wegtransport, maar houden zich bijvoorbeeld ook meer met logistiek bezig."

Wat kan er volgens jou nog meer gebeuren?

"Het grote publiek heeft een allesbehalve rooskleurig beeld van de vrachtwagenchauffeur, terwijl het net een job met veel verantwoordelijkheid is. Een imagocampagne is nodig, maar het enige wat echt zal helpen om de job aantrekkelijker te maken, is minder files."

3. Analist-ontwikkelaar ICT – 4.063 ontvangen vacatures in 2018 (VDAB)

Bij IT-consultancybedrijf Ordina zijn vijf mensen fulltime met de zoektocht naar nieuwe collega's bezig. Dan nog blijft het moeilijk om voldoende businessanalisten en ontwikkelaars aan te trekken, vertelt HR-directeur An Paesen.

Wat maakt dat dit een knelpuntberoep is?

"De analyse is simpel: er komen te weinig nieuwe IT'ers bij om de grote vraag van bedrijven en overheden op te vangen. Elke organisatie is vandaag met de digitale transformatie bezig en iedereen zit in diezelfde krappe vijver te vissen. Analist-ontwikkelaar is een job waarin je technische expertise met communicatieve vaardigheden moet combineren. Eerst en vooral moet je zelf goed begrijpen hoe een product en proces in elkaar zit voor je het in een IT-oplossing kunt vertalen. Bovendien werk je in een snel veranderende context en moet je zelf continu blijven evolueren. Dat is niet iedereen gegeven."

De eisen zijn hoog. Moeten jullie soms toegevingen doen?

"Als je op een krappe arbeidsmarkt elk jaar 250 nieuwe collega's moet vinden, dan moet je creatief zijn. Vanuit HR zitten wij elke week met de collega's van de business samen om de voortgang in rekrutering op te volgen en eventueel bij te sturen. Meer dan honderd mensen zijn op een of andere manier bij de zoektocht naar nieuwe collega's betrokken. Ook aan al onze medewerkers vragen we om oren en ogen open te houden. Ontmoeten we een kandidaat die technisch nog niet op het verwachte niveau zit, maar wel sterk gemotiveerd is en bij onze bedrijfscultuur past, dan zullen we niet aarzelen om met hem of haar in zee te gaan en de opleiding te geven die nodig is."

Wat moet er gebeuren om meer mensen voor deze job warm te maken?

"Wanneer je voor een wetenschappelijke, technische of informaticaopleiding kiest, dan word je in ons land nog vaak als een buitenbeentje gezien. Veel mensen vinden dat geen aantrekkelijke keuzes, terwijl het net vanzelfsprekend zou moeten zijn. Het beeld moet positiever en daar heeft ons onderwijs een belangrijke rol in te vervullen. IT zou nadrukkelijker in de klassen aanwezig moeten zijn, al vanaf de eerste jaren op school. Ook duaal leren zou aangemoedigd mogen worden. Er zijn zoveel voordelen aan studietrajecten die leren en werken combineren."

4. Technicus industriële installaties – 2.044 ontvangen vacatures in 2018 (VDAB)

Kinderen uit de buurt van Olen kregen afgelopen schooljaar een lessenpakket over de werking van batterijen, met dank aan Thomas More Hogeschool en materiaaltechnologiebedrijf Umicore. Koen Van den Breen, Head of Learning, Development & Recruitment, hoopt het initiatief de komende jaren te kunnen uitbreiden. “Want samenwerken met onderwijs is dé manier om meer technische geschoolden op de arbeidsmarkt te krijgen.”

Waarom is de vraag naar techniekers zo groot?

“Met onze vestiging in Hoboken zitten we in een sterk geïndustrialiseerd gebied. Iedereen wil er dezelfde schaarse technische profielen binnenhalen. Bovendien is er veel uitstroom van oudere werknemers, wat de vraag extra groot maakt. Dat zal de komende jaren zeker nog zo blijven. Ook in onze andere vestigingen hebben we moeite om mechaniekers, lassers, onderhoudselektriciens... te vinden. Maatschappelijk gezien staat techniek niet al te hoog aangeschreven. Heb je bijvoorbeeld ooit al een kind horen zeggen dat hij later onderhoudstechniker wil worden? Dat is wellicht de belangrijkste oorzaak van het probleem.”

Wat als jullie vacatures niet ingevuld krijgen?

“Dan moeten we zogenaamde contractoren inschakelen, tijdelijke werknemers. Dat is een dure zaak, aangezien je op voorhand weet dat de kennis weer uit je bedrijf zal verdwijnen. Daar komt bij dat het best wel even duurt om een machine helemaal in de vingers te krijgen.”

Welke andere oplossingen zie je?

“Opleidingen organiseren en interne doorstroming stimuleren, stageplaatsen aanbieden, samenwerken met externe partners... We doen het allemaal. Sinds kort kijken we voor een aantal specifieke profielen ook over de eigen landsgrenzen. Zo hebben we lokale partners in Portugal en Roemenië die mee op zoek gaan naar mechaniekers, werkvoorbereiders, tekenaars-ontwerpers en elektromechanici. Zijn er kandidaten waar we potentieel in zien, dan laten we hen naar België komen om uitgebreider kennis te maken en de selecties verder te zetten.”

5. Verpleegkundige – 9.487 ontvangen vacatures in 2018 (VDAB)

7.300 studenten volgden dit academiejaar een opleiding tot verpleegkundige, een kwart minder dan in 2016-2017. Volgens HR-directeur Diederik Van Noten en directeur patiëntenzorg Wim Van de Waeter van ZNA heeft die terugval met de economische conjunctuur te maken – “in gunstige tijden kiezen jongeren voor andere studies” – maar ook met de beeldvorming. “De meesten denken in clichés als het over werken in de zorg gaat. Het klopt niet dat je als verpleegkundige je hele leven hetzelfde zal doen. Zeker in een grote groep als de onze kan je een boeiende loopbaan voor jezelf uittekenen. Je kan kiezen voor specialisatie in één domein of voor diversiteit en regelmatig nieuwe horizonten ontdekken. De mogelijkheden zijn bijna onbeperkt.”

Verpleegkundige is al lang een knelpuntberoep. Wat merken jullie daarvan bij ZNA?

“Vacatures voor verpleegkundigen staan gemiddeld 91 dagen open, bijna dertig dagen langer dan het algemene gemiddelde bij ZNA. Momenteel is de nood het hoogst op geriatrie, psychiatrie, het operatiekwartier en intensieve zorgen. Het gebeurt dat we door personeelstekort de capaciteit van een afdeling tijdelijk moeten beperken en patiënten moeten doorverwijzen. De vrees is dat we met de sector in een vicieuze cirkel terechtkomen: als jobs lange tijd blijven openstaan, dan doet dat de werkdruk stijgen en kiezen op zijn beurt minder mensen voor de zorg. Geef toe, wie wil nu werken in een sector waar je continu onderbemand bent?”

Hoe pakken jullie het tekort aan?

“In essentie is het probleem vandaag niet op te lossen. In een vijver waar niets in zit, kun je simpelweg niet vissen. Het is de sector als geheel die aantrekkelijker moeten worden, zodat de instroom in de opleidingen verhoogt. Investeren in inleefmomenten voor scholieren lijkt ons bijvoorbeeld een interessante piste. Ook bij mensen met buitenlandse roots zit nog veel potentieel. Zij zijn duidelijk ondervertegenwoordigd in de sector, hoewel we ze als patiënt steeds vaker verzorgen. Verpleegkundigen uit het buitenland halen – er loopt bij ons momenteel een pilootproject met verpleegkundigen uit India – kan eveneens helpen, al blijft het een grote investering en zal het nooit alle noden lenigen.”

Wat verwachten jullie van de overheid?

“In de eerste plaats gaat het natuurlijk over meer middelen vrij maken. Als je het beroep attractiever wil maken, als je meer handen aan het bed wil en een betere begeleiding en ondersteuning aan zij-instromers, studenten en bestaande werknemers wil geven, dan moet daar geld tegenover staan. Verder denken we dat de vele regels die er in de sector gelden – bijvoorbeeld over wie welke taken mag doen – aan herziening toe zijn. Verpleegkundigen zijn nu veel met taken bezig die niets met verpleegkunde te maken hebben. Dat kan zeker beter.”

Bron: vacature.com

♦ Je kan ook omscholen

Wil je je carrière een nieuwe wending geven, dan is omscholen een must. Heb je daarbij graag maximaal uitzicht op een passende job? Kies dan voor een knelpuntberoep. De voordelen zullen je ‘studentenleven’ ongetwijfeld verlichten.

Wie vreesde zijn weekends en avonden te moeten opofferen voor een knelpuntstudie, mag nu opgelucht ademhalen. Te beginnen verschaft de wetgever je de nodige tijd om je nieuwe kennis en vaardigheden eigen te maken. Vanaf september 2019 heeft elke voltijdse werknemer in de privé in Vlaanderen recht op 125 uur opleidingsverlof, mét behoud van loon. Dit zogenaamde ‘Vlaams opleidingsverlof’ vervangt het educatief verlof. De Vlaamse overheid betaalt de loonkosten terug aan je baas, maar in tegenstelling tot vroeger mag je nu niet meer eender welke studie volgen. Het moet gaan om een arbeidsmarktgerichte opleiding, of een studie die aansluit bij een persoonlijk ontwikkelingsplan dat je met een erkende loopbaanbegeleider opstelde. Voor die laatste, niet-erkende opleidingen moet je loopbaancoach ook een attest invullen. Een lijst van arbeidsmarktgerichte beroepsopleidingen die altijd in aanmerking komen, vind je in de opleidingsdatabank van de Vlaamse overheid.

Tip: Opleiding achter de rug en nu op zoek naar een nieuwe job? Bekijk hier alle openstaande vacatures

36 maanden tijdskrediet

Wie zich grondig wil herscholen, komt met 125 uur waarschijnlijk niet toe. In dat geval kan je beroep doen op tijdskrediet met motief opleiding. Je pauzeert dan je huidige job voor maximaal 36 maanden (geheel of gedeeltelijk) om je volop te kunnen concentreren op de leerstof. Gedurende je afwezigheid ontvang je geen loon, maar krijg je in plaats daarvan een uitkering van de RVA. Om in aanmerking te komen dien je minstens twee jaar bij je huidige werkgever in dienst te zijn en moet je voor minstens 27 studiepunten of 360 uren een erkende opleiding

volgen. Deze vorm van tijdskrediet is echter geen absoluut recht. Een sectorale of ondernemings-cao kan de duur beperken of de toegang limiteren.

Lees ook: Ben jij geknipt voor een technisch beroep? Stel jezelf deze 5 vragen

Aanmoedigingspremie en opleidingscheques

De vergoeding van RVA ligt altijd een stuk onder je normale loon. Om dit enigszins te compenseren kan je daarbovenop een Vlaamse aanmoedigingspremie krijgen. Het exacte bedrag verschilt naargelang je voltijds, deeltijds of 1/5e tijdskrediet opneemt. Wil je jouw cursus zelf bekostigen? Dan is er het systeem van de opleidingscheques. Wie een loopbaangerichte studie aanvat, kan ieder jaar voor 250 euro opleidingscheques aanschaffen. Heb je geen hoger diploma, mag je de opleidingscheques ook gebruiken voor knelpuntstudies. De overheid betaalt je de helft terug. In bepaalde gevallen zal de overheid zelfs voor méér dan de helft bijspringen.

Gratis VDAB-opleiding

Ben je werkloos? Dan kan je bij VDAB volledig gratis een erkende opleiding volgen met behoud van je uitkering. In de opleidingendatabank van VDAB herken je ze aan het sterretje naast de naam van de opleiding.

Avondonderwijs

Ga je toch voor een niet-erkende studie, dan zal je ze naast je werktijden moeten organiseren en zelf voor de kosten moeten opdraaien. Gelukkig bestaan er heel wat erkende opleidingscentra voor volwassenen, met opleidingen die makkelijker te combineren zijn met een (fulltime) job. Cevora heeft zo een stevig aanbod voor bedienden en ook Syntra en Wolters Kluwer zijn heel interessante spelers, die tal van gespecialiseerde opleidingen voorzien. Bron: Vacature

♦ Verlof voor medische bijstand

Wat is verlof voor medische bijstand?

Het betreft een thematisch verlof, dat wil zeggen een volledige of gedeeltelijke [loopbaanonderbreking](#) die u de mogelijkheid biedt uw arbeidsprestaties tijdelijk te schorsen om bijstand te verlenen aan een gezinslid of een familielid, dat lijdt aan een zware ziekte. Tijdens die onderbreking kunt u maandelijkse uitkeringen verkrijgen die door de RVA worden betaald.

NB: In de privésector mag verlof voor medische bijstand niet worden verward met [tijdskrediet](#) voor het motief 'zorgen voor een zwaar ziek gezins- of familielid'. Raadpleeg infoblad nr. [T160](#) voor meer informatie over het tijdskrediet met motief. Een vergelijkende tabel tussen een verlof voor medische bijstand en het tijdskrediet voor dit motief kan geconsulteerd worden in onze FAQ, via de link "[Ik werk in de privésector. Wat zijn de verschillen tussen verlof voor medische bijstand en tijdskrediet met motief 'zorg of bijstand verlenen aan een zwaar ziek gezins- of familielid?'](#)"

Alle verdere info:

<https://www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t18>

♦ Wat verandert er in september?

Zoals elke maand veranderen er ook nu weer enkele zaken. Hierbij een overzicht.

• **Opslag voor half miljoen bedienden**

Bijna een half miljoen bedienden krijgen een koopkrachtverhoging van 1,1 procent. Dat is het gevolg van het sectorakkoord binnen het Aanvullend Paritair Comité voor Bedienden (PC 200), dat geldt voor zowat 55.000 bedrijven en ruim 440.000 bedienden. Het sectorakkoord is een uitloper van het interprofessioneel loonakkoord (IPA), dat in februari werd beklonken.

Voor het PC 200 geldt dat naast de verhoging van 1,1 procent van barema's en reële lonen ook de optie is voorzien van een omzetting in een evenwaardig voordeel, zoals bijvoorbeeld (extra) maaltijdcheques. Voor eind september moet daarover wel een bedrijfsakkoord afgesloten worden. In bedrijven zonder syndicale afvaardiging moeten de werkgevers voor eind september geïnformeerd worden over een eventuele omzetting.

• **Opleidingsverlof**

Elke werknemer in de private sector vanaf het nieuwe schooljaar 125 uur opleidingsverlof kunnen opnemen zonder loonverlies. De Vlaamse overheid betaalt de loonkosten dan terug aan de werkgever. Nieuw is dat ook werkplekleren daarvoor in aanmerking komt.

Verder komen er ook Vlaamse opleidingscheques. Daarmee kunnen werknemers de helft van de kosten van arbeidsmarktgerichte opleidingen terugbetaald krijgen, met een maximum van 250 euro (de werknemer betaalt dan 125 euro uit eigen zak). Wanneer het gaat om basisvaardigheden als Nederlands, rekenvaardigheid of ICT of een knelpuntopleiding, dan valt de eigen bijdrage zelfs volledig weg. Wie voor een diploma hoger onderwijs gaat, heeft een maximumbedrag van 500 euro in plaats van 250.

Tot slot is er nog het Vlaams opleidingskrediet, dat gericht is op de grootste knelpunten op de arbeidsmarkt. Werknemers die zich grondig willen herscholen en daarvoor een intensieve opleiding moeten volgen, kunnen hun loopbaan daarvoor volledig, halftijds of voor één vijfde onderbreken. Ze krijgen daarvoor dan een premie van de Vlaamse overheid, bovenop de federale ondersteuning.

• **Nieuw jeugddelinquentierecht**

Het nieuw jeugddelinquentierecht gaat van start, met als rode draad een "herstelgerichte benadering". Jongeren zullen meer aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid en tegelijk meer kansen krijgen om hun schade te herstellen.

Het openbaar ministerie en de jeugdrechtbanken krijgen nieuwe mogelijkheden om een reactie in te vullen, zoals het positief project. Daarbij wordt gemikt op de responsabilisering van de jonge delictpleger, waarbij hij de verantwoordelijkheid voor zijn daden opneemt en zelf voor een oplossing zorgt.

De ultieme ingreep is en blijft de plaatsing in een gesloten instelling. Om niet meteen naar dat laatste redmiddel te grijpen zijn er nog andere opties mogelijk, zoals huisarrest met begeleiding.

Wanneer er toch een plaatsing nodig is, komt de jongere terecht in een gemeenschapsinstelling. Daar komen twee gescheiden sporen voor jonge daders en slachtoffers van geweld en zedenfeiten, die vandaag soms nog samen in een instelling zitten.

Het decreet behoudt de uithandengeving, waarbij jongeren vanaf hun 16 jaar in uitzonderlijke omstandigheden berecht kunnen worden als volwassenen. De voorwaarden worden wel aangepast en het systeem wordt ook strikter toegepast. Bedoeling is dat het alternatief waarbij jongeren langer in een gesloten setting verblijven het aantal jongeren dat uit handen wordt gegeven zal doen afnemen.

- **Commissie van toezicht in elke gevangenis**

Vanaf 1 september moet in elke gevangenis een Commissie van Toezicht opgericht zijn. De leden van die commissies zullen onder meer toezicht houden op de werking van de gevangenis en vanaf volgend jaar ook de klachten van gedetineerden tegen de directie moeten behandelen. Elke commissie moet zeker twee juristen en een arts tellen, maar verder zijn alle profielen welkom. Per gevangenis rekent de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG) op zes tot achttien leden.

De voornaamste taak van de commissie van toezicht bestaat uit het houden van een onafhankelijk toezicht op de gevangenis, op de behandeling van de gedetineerden en op de naleving van de voorschriften. Ze zullen vanaf 2020 ook klachten van gedetineerden behandelen en ze bespreken met de directie.

Elke maand komen de leden samen om de klachten, opmerkingen en vaststellingen van de voorbije maand te bespreken, en elk jaar geven ze een overzicht van hun activiteiten.

- **Meer taken voor zorgkundigen**

Zorgkundigen zullen vanaf 1 september bijkomende taken mogen uitvoeren bij een patiënt, zoals oogdruppels toedienen of de suikerspiegel en bloeddruk meten. Wie zich voor die datum als zorgkundige registreerde, zal een vorming van 150 uur moeten volgen om die nieuwe taken te mogen uitvoeren. De deelstaten moeten de basisopleiding tot zorgkundige vanaf 1 september aangepast hebben.

“Door hun takenpakket te verruimen, versterken we de rol van de zorgkundigen”, zegt minister van Volksgezondheid Maggie De Block. “Ze zullen straks meer zorgen mogen toedienen na delegatie door een verpleegkundige. Zorgkundigen zien hun bevoegdheid zo uitgebreid, verpleegkundigen kunnen rekenen op een betere ondersteuning en de patiënt krijgt steeds de zorg van de best geplaatste zorgverlener.”

- **Regelgevend kader voor ambulanciers**

Op 1 september treedt een regelgevend kader in werking voor de ambulanciers die instaan voor het niet dringend vervoer van patiënten van, naar of tussen zorginstellingen of zorgverstrekkers. Deze ambulanciers zullen daartoe een opleiding van minstens 160 uur moeten volgen of gevolgd moeten hebben. Er zijn een aantal overgangsmatregelen voor wie niet voldoet aan alle criteria.

Bovenop de opleiding vooraf zullen ze ook een bijscholing moeten volgen van minstens 8 uren per jaar. Deze ambulanciers kunnen bepaalde prestaties stellen, zoals het verderzetten van een

behandeling met zuurstof, heffen, tillen en correct positioneren van de patiënt en de patiënt verplaatsen met of zonder hulpmiddelen.

- **Ook jongens krijgen gratis inenting tegen HPV**

Vanaf september, en dus vanaf het schooljaar 2019-2020, worden vaccins tegen het Humaan Papillomavirus (HPV) ook gratis ter beschikking gesteld voor jongens in het eerste jaar secundair onderwijs. De ouders en de kinderen worden hierover geïnformeerd via de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) aan het begin van het schooljaar en zullen, zoals bij elke vaccinatie, hun toestemming moeten verlenen voor de vaccinatie.

Het Humaan Papillomavirus (HPV) is een van de meest besmettelijke seksueel overdraagbare aandoeningen. Het virus, waarvan meer dan 100 types bestaan, wordt meestal al vanaf de eerste seksuele contacten doorgegeven. Een besmetting met HPV kan leiden tot het ontstaan van huid-aandoeningen en (genitale) wratten, maar bepaalde varianten kunnen ook kanker veroorzaken. Bij meisjes gaat het dan vooral om baarmoederhalskanker, bij jongens om keel-, anus- en peniskanker.

- **Vaste en afgeronde remgelden bij kinesist**

Kinesitherapiepatiënten zullen vanaf 1 september een vast remgeld betalen voor hun behandeling, en niet langer een percentage van het honorarium. Door de vaste remgelden wordt het systeem eenvoudiger: het aantal remgelden vermindert, de bedragen zijn afgerond en zullen niet verhogen bij een volgende indexering of opwaardering van de honoraria. Daarnaast zullen vanaf september ook volwassenen met een hersenverlamming die opgetreden is voor de zevende verjaardag specifieke kinetherapiezittingen van een uur terugbetaald krijgen. Tot nu toe lag de leeftijdsgrens daarvoor op 21 jaar. Daardoor worden 700 patiënten extra geholpen.

- **Controles op rookverbod in de wagen**

De Tabak- en Alcoholcontroledienst van de FOD Volksgezondheid start binnenkort met controles op de naleving van het rookverbod in de wagen, in aanwezigheid van kinderen jonger dan 16 jaar. De wetswijziging die een verbod invoert op het roken in de wagen in de aanwezigheid van minderjarigen jonger dan 16 jaar, is eind april goedgekeurd in de Kamer en is op maandag 18 augustus in werking getreden.

De inspecteurs van de FOD Volksgezondheid zijn niet bevoegd om te controleren in het verkeer, dus zullen ze zich opstellen op plekken waar volwassenen met hun kinderen naartoe komen met de wagen. “Ik heb aan alle controleurs gevraagd om toe te zien op het rookverbod in de wagen vanaf 1 september”, aldus Paul Van den Meerssche, het hoofd van de inspectiedienst.

Wel is het niet de bedoeling om de eerste weken en maanden bestraffend te gaan optreden. “We gaan sensibiliseren, we gaan zeker geen mensen beboeten. We moeten mensen overtuigen dat het echt ongezond is voor jonge kinderen om in hun omgeving te roken”, besluit Van den Meerssche.

- **Steps, eenwielers en hoverboards kopen met ecocheques**

De lijst met producten die met ecocheques gekocht kunnen worden, werd aangevuld naar aanleiding van de invoering van het mobiliteitsbudget. Dat laat toe dat werknemers een geldsom vrij kunnen verdelen over verschillende vervoersmiddelen zodat ze vlotter en milieubewuster op het werk raken.

Werknemers zullen vanaf 1 september dus ook steps, eenwielers en hoverboards kunnen kopen met hun ecocheques, op voorwaarde dat die geen motor of een elektrische motor hebben.

- **KBC wordt duurder**

Sommige bankdiensten worden aanzienlijk duurder bij KBC. De bank verhoogt de maandelijkse bijdrage voor zijn populairste rekeningpakket met 25 procent. De KBC-Plusrekening zal niet langer 2 euro per maand maar wel 2,5 euro per maand kosten. Volgens KBC kiest momenteel bijna 80 procent van de klanten voor die formule.

De bijdrage voor de KBC-Zichtrekening gaat van 1,25 euro naar 1,75 euro. Bij die rekening blijven de manuele verrichtingen gratis voor 65-plussers en mindervaliden.

De KBC-Basisrekening blijft een gratis alternatief, maar bepaalde niet-inbegrepen verrichtingen worden in die formule een pak duurder. Geld afhalen aan een automaat van een andere bank wordt bijvoorbeeld meer dan dubbel zo duur: van 0,20 euro naar 0,50 euro.

De bank verhoogt voorts enkele tarieven voor diensten waar een gratis digitaal alternatief voor bestaat. Elke maand de rekeningafschriften van de zichtrekening via de post ontvangen, zal voortaan bijvoorbeeld 1,7 euro in plaats van 0,85 euro per maand kosten.

- **Gemeentewegendecreet**

Vanaf september treedt het nieuwe gemeentewegendecreet in werking, dat van een beslissing over een gemeenteweg een volledig gemeentelijke aangelegenheid maakt. Dat betekent dat de gemeenteraad, los van een andere procedure, beslissen over de aanleg, wijziging, verplaatsing en opheffing van alle gemeentewegen. Daarnaast wordt voorzien in een integratie van deze beslissing van de gemeenteraad in een ruimtelijke planningsinitiatief of de procedure van de omgevingsvergunning. Tegen de beslissing van de gemeenteraad kan administratief beroep worden ingesteld bij de Vlaamse regering.

♦ Vlaamse verkiezingen 2019

Op zondag 26 mei 2019 trokken alle meerderjarige Belgen naar de stembus voor de verkiezingen voor het Europees parlement en de regionale parlementen.

We zijn nu 3 maanden verder.

De partijen die gaan onderhandelen over een nieuwe Vlaamse regering zijn voor het eerst bijeengekomen onder leiding van formateur Jan Jambon (N-VA). Hij hoopt dat de nieuwe Vlaamse regering zo vlug mogelijk kan beginnen. Maar tot hiertoe is er nog geen doorbraak. De delegaties van N-VA, CD&V en Open VLD kwamen samen.

Op de eerste vergadering werd nog niet over de inhoud gesproken. De ontmoeting diende enkel om enkele praktische werkafspraken te maken.

Nu zijn de eerste gesprekken bezig tussen zo'n 15 werkgroepen waarin per thema zal onderhandeld worden, bijvoorbeeld een werkgroep over wonen, cultuur, mobiliteit. De finale knopen worden doorgehakt door de centrale werkgroep.

Formateur Jambon wil in elk geval een strak onderhandelingstempo. "Het is een traditioneel gegeven dat we bij de Septemberverklaring een Vlaamse regering up and running moeten hebben. We gaan strak doorwerken." De datum van de Vlaamse regeerverklaring, op de vierde maandag van september, is de verhoopte deadline. Maar N-VA hoopt toch dat de Vlaamse regering er al sneller zal zijn.

De startbasis van de onderhandelingen is de nota van informateur Bart De Wever, die gepubliceerd werd.

CD&V benadrukt dat de startnota een werkbasis is. Sommige dingen in de nota liggen moeilijk voor de christendemocraten, zoals de afschaffing van de provincies. "Dat ligt inderdaad bijzonder moeilijk in onze partij, maar dat wist de informateur ook", aldus kopstuk Hilde Crevits.

"De sfeer was echt constructief. Ik denk dat iedereen tevreden was dat we samen die ploeg gaan vormen", zei formateur Jambon achteraf.

De startnota kunt u lezen via o.m. De Standaard.

https://www.standaard.be/cnt/dmf20190812_04555464

Hoe onze politici een federale regering kunnen samenstellen is nog een groot raadsel.

♦ Werken en welzijn

De economie kwam de voorbije jaren de therapieruimte binnengeslopen, zegt Alain Mahjoub. Daarom pleit de spoedarts en therapeut in een boek voor de omgekeerde beweging: economische spelers moeten meer luisteren naar de lessen van gezondheidswerkers.

Moderne slaven. Daar heeft de huidige generatie werkenden volgens Alain Mahjoub veel van weg. "Kijk naar mensen die tussen 25 en 50 jaar oud zijn. Hun werkdagen zijn hectisch. Ze gaan uit werken, moeten de files trotseren, hun kinderen ophalen, koken, afwassen. Daarna zijn ze afgepeigerd. 's Avonds kunnen ze nog net knock-out naar een tv-programma kijken en voor ze het beseffen, begint alweer een nieuwe dag. Er is te veel en we leven te gehaast. Dat is een probleem."

Mahjoub merkt het regelmatig. Als spoedarts, wanneer een man met wat een hartaanval lijkt weer eens de diagnose van een zware burn-out krijgt. Als therapeut, wanneer hij tegenover werknemers en leidinggevendenden zit die "een slag van de hamer hebben gekregen. Meestal omdat ze het stramien hebben gevolgd dat met de paplepel wordt ingegoten: werken,

presteren, ervoor gaan. Pas als het echt te veel wordt, merken ze dat ze zich daar geen vragen bij hebben gesteld en zaken hebben gedaan die niet gezond waren."

De cijfers van de werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) geven Mahjoub extra munitie. "58 procent van de werknemers klaagt over een te hoge werkdruk. Dat is heel moeilijk te dragen. Geen wonder dat die mensen uitgeblust raken en minder gaan presteren", vindt Mahjoub. "En dat terwijl we minder werken dan vroeger. Het verschil is dat in het verleden meestal alleen de man uit werken ging. Waarmee ik niet wil zeggen dat we daar opnieuw naartoe moeten (lacht). Maar terwijl die man vroeger 48 uur per week werkte, werken koppels nu samen 76 uur. Daardoor blijft nog maar weinig gezinstijd over."

Wat moet er dan veranderen?

MAHJOUB. "Ik pleit voor maatregelen die ons meer tijd geven. Zo gaan er stemmen op om de arbeidsduur te verkorten. Ik ben daar voorstander van. Als je onderzoekt hoe mensen zich voelen, zie je een U-curve. Jongeren voelen zich het best. Wie tussen 25 en 55 is, voelt zich minder goed, en vanaf 65 jaar beginnen mensen zich opnieuw gelukkiger te voelen. Dat hangt samen met het feit dat mensen tussen 25 en 55 weinig tijd hebben, want werk op zich maakt niet ongelukkig. Tijd is voor mij het nieuwe goud."

"Ik ben natuurlijk geen econoom, dus ik laat het aan anderen over om te berekenen wat mogelijk is, maar er zijn zeker terugverdieneffecten als we minder werken. De productiviteit stijgt als de arbeidstijd verkort. Bovendien verhoogt de nieuwe technologie de productiviteit, waardoor er meer welvaart komt. Ik stel voor die welvaart niet uit te keren in geld, maar in meer vrije tijd."
Bron: Trends

♦ Verandert de woonbonus?

N-VA wil het aantal sociale woningen in de Vlaamse steden beperken tot 9 procent. Experts vinden dat geen goed idee: '20 procent moet het absolute minimum zijn.'

Het was een van de voorstellen van N-VA in de startnota voor de Vlaamse formatiegesprekken: een plafond voor sociale woningen. Steden en gemeenten waar die al 9 procent of meer van het totale aantal woningen vertegenwoordigen, krijgen alleen nog geld om er te renoveren. Geld om nieuwe sociale woningen te bouwen krijgen ze niet meer.

Al gauw kwam daar kritiek op, niet het minst van de Antwerpse SP.A-afdeling. Die heeft in het Antwerpse bestuursakkoord met Bart De Wever, burgemeester van de stad, afgesproken om in de huidige bestuursperiode 5000 'nieuwe of grondig vernieuwde sociale woningen' op te leveren. Onder meer daarom noemde de socialistische oud-burgemeester Bob Cools de startnota een casus belli: hij riep maandag in De Morgen op tot een ledenvergadering van de Antwerpse SP.A.

Ook woonexperts zijn kritisch voor De Wevers voorstel. 'Zijn er genoeg sociale woningen? Dat is heel duidelijk niet het geval', zegt Sien Winters van het Leuvense HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving. Vorig jaar stonden 153.000 mensen op de wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij in Vlaanderen. 'Woningnood is een groot probleem in Vlaanderen. Sociale woningen zijn het ideale instrument om dat probleem op te lossen. Wat dat betreft doen veel andere Europese landen het vandaag veel beter dan wij.'

In de vorige bestuursperiode hield N-VA net als zijn socialistische voorganger Patrick Janssens, overigens - de bouw van nieuwe sociale woningen tegen. Het argument was dat die steeds meer

arme mensen en vluchtelingen zouden aantrekken. Onder meer de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen heeft dat aanzuigefect voor de verkiezingen al tegengesproken, vooral vanwege de jarenlange wachtlijsten die er nu al zijn en de voorrang die wordt gegeven aan mensen die minstens drie jaar in een gemeente of stad wonen. 'Gemeenten kúnnen dus al voorwaarden stellen', zegt ook woningbouwexpert Pascal De Decker (KU Leuven).

En wat met de 9 procent die N-VA voorstelt? 'Dat cijfer stond voor het eerst in het grond- en pandendecreet van 2009', zegt De Decker. 'Ik heb geen idee waarop het gebaseerd was. Voor steden zou het aandeel van sociale woningen veel hoger moeten liggen: 20 procent moet het absolute minimum zijn. En er moet bij voorkeur in de steden gebouwd worden: daar is de nood het hoogst, en daar heb je ook de meeste voorzieningen en arbeidsplaatsen. Op het platteland veel sociale woningen bouwen, daar doe je niemand een plezier mee.'

In 2009 werd 3 procent als minimum opgelegd, de 9 procent was toen zelfs al een soort van plafond. Als steden die grens wilden overschrijden, moesten ze een convenant met de Vlaamse regering afsluiten. Gent deed dat in 2017. De stad kreeg extra middelen voor maar 694 woningen. Dat was te weinig om haar ambitie waar te maken of om de wachtlijsten weg te werken.

Het zou heel jammer zijn als de Vlaamse overheid steden zou tegenhouden die een sociaal woonbeleid willen voeren.

De Woonzaak werd opgestart in aanloop naar de verkiezingen, om de partijen te dwingen meer aandacht te besteden aan het woonbeleid en het verband met armoede. Naar het voorbeeld van de Klimaatzaak willen de initiatiefnemers hun eisen desnoods juridisch afdwingen. Als het regeerakkoord te weinig ambitie toont, starten ze een procedure bij de Raad van Europa. Woordvoerder Hugo Beersmans ziet nagenoeg geen positieve elementen in de startnota. Beersmans is de voormalige administrateur-generaal van het agentschap Wonen Vlaanderen.

Zo vermeldt die nota dat de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren in één actor worden samengevoegd. Alle woningen worden voortaan toegewezen volgens chronologische inschrijving, is te lezen. 'Bij de sociale verhuurkantoren is de chronologie nu niet het leidende principe', zegt Beersmans. 'Er wordt een puntensysteem gehanteerd, op basis van onder meer gezinslast en werkzaamheid. Dat laat toe bepaalde groepen een voorkeursbehandeling te geven.'

De nota wil ook voorrang geven aan mensen die een voldoende sterke band hebben met de gemeente of de streek. 'Sommige huisvestingsmaatschappijen doen dat al langer, maar het principe wordt nu veralgemeend naar heel Vlaanderen', zegt Beersmans. 'De inspiratie daarvan komt van Vlaams Belang, neem ik aan.' De nota vermeldt voorts dat er een middelentoets wordt uitgevoerd voor iedereen op de wachtlijst voor een sociale woning. 'Die middelentoets bestaat nu al voor de toekenning van bijvoorbeeld een leefloon,' zegt Beersmans, 'maar sociale huisvesting is altijd veel ruimer geweest. Als dit wordt ingevoerd, gaan we eerder naar armenhuisvesting in plaats van sociale huisvesting.'

Dat de woonbonus wordt afgebouwd noemt hij wel de logica zelve. 'Maar de opbrengst daarvan zou moeten gaan naar ondersteuning van de minder gegoeden, op de huurmarkt. In dit geval wordt de besparing gebruikt om de registratierechten te verlagen. Waarschijnlijk zal een deel van de opbrengst ook in de Vlaamse kas verdwijnen, omdat er een algemene besparing nodig is.'

Als de startnota wordt overgenomen in het Vlaams regeerakkoord ziet De Woonzaak dus voldoende reden om de procedure op te starten.

♦ Studietoelagen H.O.

Deze folder bevat informatie over het aanvragen van een studietoelage voor studenten in het hoger onderwijs, en over de voorwaarden waaraan (ouders van) studenten moeten voldoen om in aanmerking te komen. De toelage voor kleuter-, lager en secundair onderwijs wordt vanaf 2019-2020 opgenomen in het Groeipakket. Daar is geen aanvraag meer voor nodig.

Meer info via:

https://www.vlaanderen.be/publicaties/een-studietoelage-en-je-bent-vertrokken-2019-2020?utm_source=Publicaties%20Vlaamse%20overheid&utm_campaign=49fa120ae5-EMAIL_CAMPAIGN_2019_08_20_03_00&utm_medium=email&utm_term=0_c4e4da046b-49fa120ae5-49960029

BOEKEN

♦ Flexibel lesgeven

Het lager onderwijs kent momenteel twee cruciale uitdagingen: de toenemende diversiteit binnen de leerlingenpopulatie en de overgang tussen het lager en secundair onderwijs.

Dit boek toont aan dat een belangrijk antwoord op die uitdagingen ligt in een personeelsbeleid waarin de competenties van leraren gericht ingezet en ontwikkeld worden. Daarvoor beschrijft Flexibel lesgeven acht praktijkvoorbeelden die ingaan op de vakkennis van leraren, verhoogde vormen van samenwerking of variaties in taakinfilling. De auteurs brengen ervaringen van leerlingen, leraren en directieleden in kaart en koppelen die aan de reflecties van vooraanstaande onderwijsexperten.

Uit de voorbeelden destilleren de auteurs essentiële krachtlijnen en concrete aanbevelingen voor het onderwijs van morgen. Daarin staan teamleren, cocreatie, onderwijskundig leiderschap en professionele leeromgevingen centraal. Zo inspireert Flexibel lesgeven leraar, directie en beleidsverantwoordelijke om de leerkracht als cruciale onderwijstroef te blijven uitspelen.

◆ De leraar in beeld

De leraar in beeld is een boek van Marijke Bouwhuis uitgegeven bij Uitgeverij Pica. ISBN 9789491806940

Goed onderwijs is een samenspel van veel verschillende factoren en handelingen die voor een groot deel onbewust zijn. Door gerichte beeldopnames te maken en deze op de juiste manier te bestuderen, krijg je inzicht in het samenspel tussen leraar en groep.

Je ervaart bijvoorbeeld welk effect lichaamshouding, mimiek en gedrag van de leraar kunnen hebben, én hoe je dit gedrag kunt bijsturen. Tegenwoordig is het verkrijgen van waardevol beeldmateriaal redelijk eenvoudig; een opname is in een handomdraai gemaakt, bekeken en doorgestuurd. Dit gemak opent een wereld van nieuwe mogelijkheden voor iedereen die werkzaam is in het onderwijs. De leraar in beeld beschrijft de meest effectieve methoden om beeldcoaching toe te passen in de dagelijkse onderwijspraktijk.

Dit boek is in eerste instantie gericht op onderwijsbegeleiders, maar kan ook andere professionals - waaronder (aankomende) leraren - ondersteunen bij:

- intervisie en collegiale consultatie;
- teamontwikkeling;
- zelfreflectie;
- het begeleiden van leerlingen.

Ook leerlingen zelf kunnen veel leren van het maken en analyseren van opnames. Werken met beeld kent talloze toepassingen; laat je door dit praktische handboek inspireren en kies de manier die bij jou past.

◆ Gedragsoplossingen

Klein probleemgedrag: voorkomen en aanpakken!

De meeste leerkrachten zijn tevreden met hun groep. Het is er gezellig, er hangt een goede sfeer, er wordt goed gewerkt.

Er zijn ook leerkrachten die 's ochtends met buikpijn de klas in stappen. De onzekerheid is groot over wat er vandaag weer zal gebeuren. Dát er iets zal gebeuren, is wel zeker ...

Zal Jordy hardop door de klas boeren en brutale antwoorden geven? Of is het weer het groepje van Yvonne en Zamira dat tijdens mijn uitleg oogcontact zoekt met andere kinderen en hen uitdaagt?

Of zal Justin de les saboteren en de lachers op zijn hand krijgen? Kan ik de les geven zoals ik hem heb voorbereid?

Voor leerkrachten zijn gedragsproblemen van leerlingen een van de grootste uitdagingen binnen het vak. Kees van Overveld heeft in de afgelopen jaren velen van hen begeleid met hun 'moeilijke groep'. In dit boek beschrijft hij zijn ervaringen. Hij geeft op een toegankelijke manier inzicht in het functioneren van moeilijke klassen en geeft aan wat er misgaat in de interactie tussen de leerkracht en de leerlingen.

Vervolgens beschrijft Kees heel concreet hoe je het tij kunt keren; met zijn praktische tips, adviezen en slimme oplossingen kunnen leerkrachten van een moeilijke groep een plezierige groep maken.

◆ Psychologie en pedagogiek

Psychologie en pedagogiek van het jonge kind biedt een perspectief op wat opvoeding en onderwijs voor kinderen van nul tot ongeveer tien jaar zou moeten inhouden. Wat houdt de groei 'van binnen naar buiten' in, hoe verhouden zich meedoen en stimuleren respectievelijk onderwijzen en leren? Kortom: hoe verloopt het verband tussen 'laten groeien' en 'leiden'? De baby-, dreumes-, peuter- en kleuterfasen en de eerste schooljaren worden zowel vanuit de praktijk als theoretisch behandeld. In de praktisch getinte hoofdstukken gaat het, geïllustreerd aan vele casussen, over fase typerende gedragskenmerken en hoe je je daar pedagogisch toe moet verhouden. In de theoretische hoofdstukken wordt aandacht besteed aan de rol van de cultuur en hoe de school kan bijdragen aan de vorming van (cultuur)kritische volwassenheid.

Tevens wordt de systeemtheorie voor de kleine kind-periode beschreven en de betekenis van de eerste symptomen van zelfreflectie tijdens de kleuterjaren.

Daarbij wordt duidelijk hoe de kanteling van kleuter naar schoolkind zich voltrekt, en waarin de opvoeding daarna verschilt van die van daarvoor.

Ook komt aan de orde hoe zich al vroeg de drievoudige relatie ontwikkelt tussen kind, het andere en de ander. Een nog zelden besproken ontwikkeling, die vooruitwijst naar de latere leerling-leerstof-docentrelatie in het onderwijs.

Als schoolkinderen rond hun negende jaar rekenen, schrijven en lezen op 'aanvankelijk' niveau beheersen, zijn ze klaar voor de eigenlijke algemene vorming. Het boek eindigt hier. Het heeft dan één van de boeiendste perioden van de persoonlijkheidsontwikkeling behandeld.

Inhoud: ontwikkelingspsychologie, pedagogiek en/of onderwijskunde. Ook ouders kunnen er hun voordeel mee doen: de praktische hoofdstukken zijn herkenbaar, de theoretische zijn helder en inzicht verrijkend.

♦ De zes rollen van de leraar

De zes rollen van de leraar 1e druk is een boek van Martie Slooter uitgegeven bij Uitgeverij Pica. Wat is een goede les? En wat doet een effectieve leraar?

De gastheer, de presentator, de didacticus, de pedagoog, de afsluiter, de coach.

In De zes rollen van de leraar beschrijft Martie Slooter wat leraren kunnen doen om leerlingen daadwerkelijk te laten leren. Ze beschrijft effectief lerengedrag aan de hand van zes rollen:

Dit boek is gebaseerd op de meest actuele, wetenschappelijke inzichten over hoe leerlingen tot leren komen. Slooter gaat niet alleen in op de basiskennis, -vaardigheden en overtuigingen die beginnende leraren bezitten. Ze beschrijft met de nieuwe, overzichtelijke leerlijn van de leraar ook helder hoe leraren zich ontwikkelen en wat ervaren leraren kennen en kunnen.

Uitgebreid staat Slooter stil bij de zesde rol: de leraar als coach. Als leraren in staat zijn samen met leerlingen te reflecteren op hun leerproces, komt het ultieme doel in zicht: de zelfregulatie van leerlingen, waarbij ze het eigen leren sturen.

De zes rollen van de leraar is een volledig boek, dat behalve de leerlijn van de leraar ook concrete gedragsindicatoren en reflectietools bevat. Dit maakt het onmisbaar voor iedere leraar - zowel studierend, beginnend als ervaren.

♦ Vredesweek

Van 21 september tot 2 oktober 2019 gaat de 30ste Vlaamse Vredesweek door.

Wie vrede wil, moet ook willen investeren in vrede. Als we vrede een echte kans willen geven, moeten we ze ook een echt budget geven. Mag het wat méér zijn? De Vlaamse Vredesweek 2019 roept daarom de nieuwe federale regering op om meer te investeren in vrede.

Alle info via:

<https://www.vredesweek.be/>

♦ Wie deugt?

Al eeuwen is de westerse cultuur doordrongen van het geloof in de verdorvenheid van de mens. Maar wat als we het al die tijd mis hadden? Dit is het eerste hoofdstuk van het nieuwe boek, De meeste mensen deugen.

Het is een idee waar machthebbers al eeuwen benauwd van worden. Waar religies en ideologieën zich tegen hebben gekeerd. Waar media zelden verslag van doen en de geschiedenis één lange ontkenning van lijkt.

Tegelijkertijd is het een idee dat onderbouwing vindt in nagenoeg ieder vakgebied van de wetenschap. Dat door de evolutie wordt gestaafd en door het alledaagse leven bevestigd. Een idee dat zozeer aansluit bij de menselijke natuur, dat het vaak niet eens meer opvalt.

Hadden we de moed om het serieus te nemen, dan zou blijken: dit idee kan een revolutie ontketenen. De samenleving op haar kop zetten. Als het werkelijk tot je doordringt, is het zelfs een levensveranderend medicijn, waardoor je nooit meer op dezelfde manier naar de wereld kijkt.

Het idee in kwestie?

De meeste mensen deugen.

Lees verder via:

https://decorrespondent.nl/10345/dit-idee-kan-alles-veranderen-de-meeste-mensen-deugen/397713525-0e936f10?pk_campaign=De%20meeste%20mensen%20deugen&pk_medium=Extra%20proefmai&pk_content=aankondiging&mc_cid=d933a08938&mc_eid=7ab25feafd

◆ Geluidsoverlast

Lawaai kan een bron van ergernis zijn en de omgang met derden ernstig verstoren. Denk maar aan burenruzies, straatlawaai of de verstoring van de nachtrust.

De Vlaamse overheid overweegt om akoestische isolatie in woningen op termijn verplicht te maken. Dat blijkt uit het nieuwste Geluidsactieplan van het Departement Omgeving en het Agentschap Wegen en Verkeer. De ontwikkeling van een geluidsisolatiebeleid past in de ambitie om het omgevingslawaai tegen 2050 drastisch terug te dringen en een gezonde leefomgeving te creëren.

Volgens het Geluidsactieplan ondervinden ongeveer 150.000 Vlamingen ernstige hinder door omgevingsgeluid van wegverkeer. Datzelfde omgevingsgeluid verstoort bovendien de nachtrust van meer dan 70.000 Vlamingen. Met het Geluidsactieplan bekijkt de Vlaamse overheid op welke manier het geluidsoverlast door spoor-, weg- en luchtverkeer zo veel mogelijk kan inperken. Verplichte geluidsisolatie is er daar één van. Momenteel bestaat geen akoestische isolatieverplichting voor woningen tegen buitenlawaai. Volgens het plan geldt de NBN-norm als code van goede praktijk, maar wordt die niet algemeen toegepast.

Renovatiepremie

Binnenkort moeten woningen, scholen en verzorgingsinstellingen dus niet alleen energiezuinig geïsoleerd zijn, maar misschien ook akoestisch. De Vlaamse overheid bekijkt bovendien de mogelijkheid om geluidsisolatie te verplichten bij zowel nieuwbouw als in bestaande woningen en onderzoekt of het daarvoor renovatiepremies kan aanbieden. In Brussel bestaat er al een premie voor akoestische isolatie. Bron: Livios

◆ Antipestprijs 2019

Het ANTIPESTTEAM heeft voor de achtste keer de “Boterhammen met KAKtussen”-prijs toegekend.

Waar de meeste prijzen een initiatief willen belonen dat wezenlijk heeft bijgedragen voor het stoppen van pesterijen wordt deze prijs gegeven aan een persoon of een groepering die, volgens het Antipestteam, te weinig heeft bijgedragen om pesterijen te voorkomen. Deze prijs is jaarlijks en hij wordt op 1 september toegekend. Met dit initiatief wil het APT personen of instellingen, zoals scholen of bedrijven, aansporen tot het effectief beteugelen of doen verdwijnen van pestgedrag.

Voor dit jaar waren er drie genomineerden:

- Hilde Crevits, Minister van Onderwijs, omdat het nu toch wel blijkt dat haar beleid te slap is om alle problemen in het onderwijs kordaat op te lossen. Slechte werkomstandigheden, burn-out en te weinig maatregelen tegen pesterijen blijven aanwezig in het onderwijs.

- Koen Geens, Minister van Justitie, werd genomineerd omdat de wetgeving rond pesten te theoretisch is en in de praktijk te weinig concrete resultaten oplevert. De jury was van mening dat hij te weinig inspanningen levert om pesterijen te voorkomen en omdat de pestwetgeving ernstig te wensen over laat. Slechts 1% van de pesters wordt via de rechtbank daadwerkelijk bestraft. In de wetgeving heeft men het wel steeds over preventie,

overleg, bemiddeling en oplossingen zoeken, maar in de praktijk komt daar niet veel van terecht. Daarnaast wordt de gewone burger gepest omdat Geens er niet in slaagt Justitie behoorlijk te hervormen zodat er in België geen enkele garantie is op een vlug en eerlijk proces. De huidige hervormingen hebben het systeem nog problematischer gemaakt zodat een gewone burger nog moeilijker zijn rechten kan verdedigen via de rechtbank. Daarbij is de werking van Justitie, volgens het APT, nog altijd een “corrupte knoeiboel” en klassenjustitie. Rechtszaken die je op 10 dagen kunt oplossen duren soms 10 jaar of langer of laat men bewust verjaren.

- Dries Van Langenhove

Dries Van Langenhove is de oprichter van de extreemrechtse Vlaams-nationalistische jongerenbeweging Schild & Vrienden die landelijke bekendheid kreeg na een Pano-uitzending. De veel besproken reportage van Pano ontmaskerde Schild & Vrienden als een extreem racistisch en seksistisch clubje. Er waren chatberichten die het nazisme verheerlijken en die lachen met de Holocaust. Hij heeft veel bijval bij Hitlerfans.

De artikels rond Dries Van Langenhove en zijn club getrouwen van Schild & Vrienden staan vol ranzig racisme, homofobie, antisemitisme, nazinostalgie en geweldretoriek.

Achter de façade van fatsoenlijk nieuw rechts staat een extreemrechtse leer.

Binnen de chatgroepen van Schild & Vrienden bestaat een wereldvisie (Reich- en Illuminati-ideeën?) die zich voorbereid op een gewapende eindstrijd die Europa zal bevrijden van zijn vijanden om zelf de macht in handen te krijgen. Niet alleen moslims, migranten en Joden, maar ook holebi's en feministen werden beschimpt en uitgespuwd. Bij die apocalyptische visie hoort een macho lichaamscultus die moet voorbereiden op een nakende rassenoerlog. In zijn aanhang vind men veel personen die met wapens pronken.

Hij was formeel in verdenking gesteld wegens inbreuken op de antiracismewet, de wapenwet en de negationismewet.

Andere rechtse groeperingen vinden het fel overdreven dat Schild & Vrienden aan het evolueren was naar een gewelddadige paramilitaire groep en benoemen zijn activiteit eerder als puberaal gedrag of studentikoze onnozeliteit, of bestempelen hem als een opgeblazen windbuil.

De laureaat van 2019 werd dit jaar Dries Van Langenhove. Hij ontvangt dan ook de achtste “Boterhammen met KAKtussen”-prijs.

Laureaten van de “Boterhammen met KAKtussen”-prijs, in het jaar:

2012 - Minister van Onderwijs Pascal Smet

2013 - Mieke Van Hecke, toen nog directeur-generaal van het VSKO

2014 - Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder van het GO!, Gemeenschapsonderwijs

2015 - Minister van Justitie Koen Geens

2016 - Minister van Justitie Koen Geens

2017 - Minister van Justitie Koen Geens

2018 - Minister van Justitie Koen Geens

2019 - Dries Van Langenhove

Dries Van Langenhove kan zijn prijs, die bestaat uit wat boterhammen met choco en een pot cactussen, opvragen via de site waarna die aan hem persoonlijk bezorgd worden.

www.antipestteam.be

SEPTEMBERPROMOTIE

4 maanden gratis lidmaatschap voor nieuwe leden.

Vanaf 01 september 2019 begint Neutr-On het vijftiende werkjaar.

September is traditioneel onze promotiemaand voor nieuwe leden.

Wie nu lid wordt, vanaf 1 september 2019, blijft lid tot 01 januari 2021.

Het voordeel voor het nieuwe lid is dus 4 maanden gratis lidmaatschap. Vanaf 1 oktober 3 maanden, vanaf 1 november 2 maanden, enz.

Deze promotieactie is alleen geldig als u lid wordt voor minstens een volledig jaar.

De actie eindigt eind december 2019.

Wij proberen al jaren de bijdrage zo minimaal mogelijk te houden. Neutr-On is dan ook de goedkoopste vakbond van het land en veel goedkoper dan de andere vakbonden.

Door de gelijkschakeling van het arbeiders- en bediendenstatuut betalen ALLE leden dezelfde bijdrage.

Er zijn drie mogelijkheden om uw bijdrage te betalen:

- Ofwel betaalt u 120 euro voor 2 jaar. De vakbondspremie van het eerste jaar dient dan als lidgeld van het tweede jaar.
- Of u betaalt 65 euro per jaar. Hier is de vakbondspremie ook al afgetrokken. (Wat minder administratief werk meebrengt.)
- Kaderleden, directeurs, e.d. betalen 150 euro per jaar of 15 euro per maand. (Hier is de vakbondspremie ook al afgetrokken.)

Nieuwe leden kunnen zich inschrijven via het inschrijvingsformulier op de site, waarna u info ontvangt. Vul dan het formulier "doorlopende opdracht" in en geef het aan uw bank of regel die opdracht via PC-banking. (Deze actie geldt niet voor nieuwe leden die werkloos zijn.) Studenten en jongeren -18 kunnen zich gratis inschrijven) Gepensioneerden betalen 25 euro per jaar. Betaal per overschrijving op rekeningnummer BE51001235883262, met vermelding: lidgeld Neutr-On / Vakbond.

Inschrijven kan via volgende link op de website: <http://www.neutr-on.be/lidgeld>

Dit is een ideale gelegenheid om collega's, familie, vrienden en kennissen lid te maken.

Voor alle verdere informatie, zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek, uitschrijven via neutron.vakbond@skynet.be